

ՌԱՅԵՐԻՄԱ

THE RAHNUMA

Telephone: Ashland 1461

A BI WEEKLY PAPER

Annual Subscription \$3.00

Published by H. K. Krikorian, 180 Lexington Ave., New York, N. Y.

Entered as second-class matter August 15, 1924, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of March 3, 1879.

Vol. X, No. 25, December 8, 1928

Ճիւտ 10, Նո. 25, Դեկտեմբեր 8, 1928

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԿԵՕՐԻՆԻՄԷՋԻ ԿԵՕՐԻՄԷՔ

Պիր տէֆա պիր փէտէր էվին էօնիւնտէքի պաղչէտէ չիչէքէրի էօյլէ պիր սուրէթտէ թէրթիպ էթտի քի պահար կէլտիլինտէ չօճուզ չիչէքէրտէ քէնտի իսմինի օգուտու: Չօճուզ պունա միւթէհայիր օլարադ սէյիրտիպ փէտէրինէ կէլտի վէ, «Փէտէր, պիրիսի իսմիմի չիչէքէրլէ հազմը» տէտի: Փէտէրի, «Աճէպա չիչէքէր ըստթ կէլէ սէնին իսմինի մի՞ եազմըլար» տէտիլինտէ, չօճուզ, «Խայր, էօյլէ օլամազ, պիր քիմսէ օլ չիչէքէրի էօյլէ տիքմիշ օլմալը, հօզսա օնու սէ՞ն մի եազտըն» տէյուլ նիտա էյլէտի: Չօճուզ օլ կէօրինիւր չիչէքէրտէ, կէօրինմէզ օլան տիղէնի կէօրիւյօր խտի:

Պիր մուսիգար քէնտի փիանօսը իւզէրինտէ փարմազլարընը իլէրի կէրի կէթիւրի կէօթիւրիւր, սէն օլ փարմազլարըն հարաքէթինի կէօրիւր վէ թէլլէրին չըզարտըղը սէսի իշիտիրսին: Լաքին օլ հարաքէթլէրտէն վէ օլ սէտալարտան կիւզէլ պիր մազամ տույարսըն: Մազամըն հիւս նիւ կէօրիւլիւր պիր շէյ տէյիլ տիր: Լաքին սէնճէ օլ հիւսնիւն մանա վէ մահիլէթի կէօրիւլէն վէ իշիտիլէնտէն զիյատէ զըյմէթլի տիր: Հիւսն՝ կէօրինէնտէ կէօրինմէյէն տիր:

Նազիք պիր գատըն գալիմ պիր իլլէթտէն միւզթարիպ օլան պիր խասթանըն եաթաղը եանընտա տուրմուշ օնա պաղը խըտմէթլէր իֆա էտիյօր: Խըտմէթլէր կէօրինիւր օլան ալամէթլէր տիր: Լաքին օլ խըտմէթլին արգասընտա, օլ հարաքէթլէրի իտարէ էտէն խալիս պիր մուհապպէթ միւշահէտէ էտէրսին: Օլ գատըն եա սատըզ պիր զէվճէ եա ըահիմ պիր նըրս

տըր: Մուհապպէթ՝ կէօրինիւր խըտմէթլին արգասընտաքի կէօրինմէզ պիր գուզվէթ տիր:

Պիր կէնճ՝ քէնտինի ճէլպ էտէն կիւզէլլէր արասընտա նէֆսինի զապթ էտէն փաք պիր եիկիթ տիր: Եախօտ կէօղիւ էօնիւնտէ փարլայան ալթուլար Էանընտա սատըզ պիր քէթխիւտա տըր: Օլ կէօրինէն կիւզէլլէրին վէ փարլայան ալթուլարըն էօնիւնտէ կէօրինմէյէն պիր իւրատէթ վէ միւսթագիմ սիրէթ վար տըր: Փաք սիրէթ՝ կէօրինէն թէճրիւպէլէրէ զալիպ օլան կէօրինմէզ գուզվէթ տիր:

Պէօյիւք պիր Ֆէքթըրինյէ կիտէրսին: Հէր շէյ հարաքէթտէ տիր: Կէօրտիւլին նիչէ գուզվէթլէրին պիրիպիրինտէն խապէրի եօզ տըր, իշիթտիլին սէտալարտա պիր մանա եա ահէնկ հիւս էթմէզսին: Լաքին սապահտան աղչամատէք օլ գարմա գարըշ հալլար տէվամ էտէր, վէ սապահլայըն Ֆէքթըրինին պիր գափուսունտան կիրէն խամ քէրէսթէլէր, աղչամալայըն տիր կէր գափուստան կիւզէլ գուզալար մազամընտա տիրարը չըզար: Պու կէօրինիւր գուզվէթլէրի կէօրինմէզ օլան պիր միւհէնտիս ազլը իտարէ էտիյօր: Միւհէնտիս ազլը՝ կէօրինիւր օլան Ֆէքթըրինին կէօրինմէզ միւտիրի տիր:

Դարշընտա տուրուպ սէօյլէյէն վէ պիր թազըմ հարաքէթլէր էտէն գօնշունըն սէսինի իշիտիր, հարաքէթլէրինի կէօրիւրսին: Լաքին օլ շէյլէրտէ եա սէնի սէվէն կիւզէլ պիր գալպին հիւսնի ըիզասընը կէօրիւպ օնու սէվէրսին, եախօտ չէրքին պիր եիւրէյին աճը նէֆրէթինի կէօրիւպ անտէն իքրահ էտէրսին: Ատէմին գալպի՝ կէօրինիւր օլան աթվարըն կէօրինմէզ փունարը տըր:

Հէր ատէմին հայաթը վէ ճիւմլէ ատէմլէ-
րին եէքտիկէրի իլէ օլան ալաղալարը կէօրիւ-
նիւր օլանըն արգասընտա տուրան եախօտ կէօ-
րիւնիւր օլան աթվարըն իշինտէ մահֆուզ օլան
կէօրիւնմէզ գուվվէթլէրի կէօրմէքտէն իպա-
րէթ տիր: Ատէմլէր կէօրիւնիւրտէն զիյատէ կէօ
րիւնմէզլլէ իտարէ օլունուրլար:

Թապիւթըն կէօրիւնիւր վէ լէմա օլունուր
գուվվէթլէրինին արասընտա եաշայօրըզ: Պուն-
լարը հէր հանկը տարէտէ թէֆթիշ էթսէն, ան
լէրին արգասընտա վէ անլէրին տէրունինտէ
կէօրիւնմէզ գուվվէթլէրի տէք էթմէմէք միւմ
քին տէյիլ տիր: Անլէրին իճրաաթընտա կէօ-
րիւլէն ահէնկ վէ մագուլ թէքթիպաթ, միւքէմ-
մէլ մագսէտլէր, շաշմագ ինթիլամ վէ գավա-
լիտ, հայվանլարտաքի հիսս ի թապիւլէր, ա-
տէմլէրտէքի հագիլգաթ, հիւսն վէ խայր մէպ-
տէլէրի, ֆիքը, գէքեա, տէհա, վիճտան վէ
սաիրէ պու կէօրիւնիւրլէրին արգասընտա վէ
տէրունինտէ ֆաիլ օլան կէօրիւնմէզ գուվվէթ-
լէր տիր:

Ատէմլէր նիշէ տէֆա «կէօրմէտիյիմիլէ ի-
նանմայըզ» տէյու իտաիա էտէրլէր վէ այնի
վազթտա կէօրիւնմէզ գուվվէթլէրտէն սէվզ օ-
լունուրլար: Նէ՝ զարիպ պիր հալ: Շիրին չօ-
նուգլարը իլէ էյլէնիպ անլէրի պաղընա պա-
սան աթալար, հայաթը իշին եիւքսէք զայէ-
լէր սէշիպ անլէրէ եէթիշմէք իւզրէ մէքթէպ
քէօշէլէրինտէ իմին միւթէնէվլի շիւպէլէրինի
թէթէպիլէ էտէն կէնճլէր, քէնտինին էթտիյի
իաթալարտան տօլայը կէճէ ույգուսուրնը զայ
էտէն, եախօտ իճրա էթտիյի չէճիանէ ֆիւթիւ-
հաթ իշին տէրունինտէ գանաաթ տուլյան պիր
քէս, գօնշուսընտան չէքտիյի զատըտան տօլա-
յըրէնճիտէ օլուպ անըն իլէ հագգ-նահագգ տա-
քլասընա թութուլանլար, հէփ պէօյլէ սըրալար-
տա կէօրիւնիւրլին արգասընտա եախօտ տէրու-
նինտէ օլան կէօրիւնմէզ իլէ սէվզ վէ իտարէ օ-
լունուրլար տա, ֆեաինաթըն արգասընտա ա-
նըն հէր պիր գէրրէսինտէ վէ եէքիւնիւնտէ,
հաթթա պիննէֆա քէնտիսինին տէրունինտէ
սալահ վէ հագգ ու հագիլգաթ իշին իլէյէն չօլ
կէօրիւնմէզլին էօնիւնտէ տուրունճա, կէօրմէ-
տիյիմիլ պիր գուվվէթ մէվճուտ տըր տէյու
ինանմայըզ տէրլէր: Հէր պիր գէրրէսին թէք-
քիպիւնտէ կէօրիւլէն հիքմէթ, հէր չիշէքտէ
վարլայան հիւսն, հէր պիր հայվանըն հայա-
թընտա գայտ օլունմուշ օլան հիսս ի թապիւ-
լէր, հէր ատէմին գալպինտէ սէօյլէյէն վիճ-

տան, հէր պիր իլմ թալէպէսինին տէրունինտէ
ճիհանլարը էօլէն ֆիքը, պունլարըն ճիւմլէ-
սինին թէշքիլ վէ իտարէսինտէ պու կիւն գահիր
օլան օլ կէօրիւնմէզ հուզուր վէ գուվվէթի թէն
կէօղլէրլէ կէօրմէտիլէրլէ իշին«Օ՝ եօգ տըր»
տէյու գարար վէրէնլէր նէ՝ գատար միւթէնա-
գըզ պիր մէվզիտէ օլտուգլարըն իշին հիսս
էթմէզլլէր: Պիլիմ տար վէ քիւշիւք հայաթլա-
րմըզտա կէօրիւնմէզլի կէօրիւր իլ տէ, հիքմէթ
վէ հիւսն վէ հագիլգաթ վէ ինթիլամ պիլիմ ի-
հաթա էտէճէյիմիլգտէն վասի պիր նիսպէթ ալ-
տըղընտա կէօրիւնմէյէն հագիլգի օլմագ տէրիլ:
Խայր. կէօրիւնիւրէ գըյմէթ վէրէն անտէ-
քի կէօրիւնմէզ տիր, կէօրիւնիւրէ հասս վէ տա-
յագ օլան անըն արգասընտա տուրան կէօրիւն-
մէզ տիր:

Կէօրիւնիւրլին թէմէլի օլան կէօրիւնմէզլին
թապիւթը հագգընտա թէսավիւրլարմըզ
թէպտիլ օլապիլիւր, հաթթա օլմալը տըր. լաքին
օ՝ եօգ օլմագ:

Ալլահը թէն կէօղլէրին իլէ կէօրիւպ հաս-
սէլէրլինլէ անը լէմա էտէմէտիյին իշին եօգ
տըր տէմէ, անճագ կէօրիւնիւր ալէմին հիքմէ-
թինէ վազըֆ օլտըգճա Ալլահ հագգընտա թէ-
սավիւրլարըն թասհիւս վէ թէրֆի էյլէ: Վէ պիլ
քի ատէմ պու ալէմտէ էօյլէ պէօյիւք պիր վար-
լըզ տըր քի պիւթիւն ճիհանըն գուվվէթլէրինի
թէֆթիշ վէ թէհարրի էտիպ, օլ գուվվէթլէրի
քէնտի գապթ ու իտարէսինէ թապի գըլտըղը
կիպի, օ՝ կէօրիւնէնտէն էթէտէ օլան կէօ-
րիւնմէզլի տէ կէօրիւպ անտէն էօյրէնէն վէ անըն
իլէ միւլադաթ էտէն պասար վէ գապիլիյէթէ տէ
մալիք տիր:

Յ. Գ. Գ.

ՐՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

ՃԻՀԱՆԸՆ ՄԷՐԳԷՁԻ

Գատիմ զէմանլարտա ատէմլէր՝ կիւնէշ, ալ
վէ եըլտըղլար քէնտիլէրին օպալարընըն եախօտ
տիւնեանըն էթրաֆընտա տէվր էտէրլէր տէյու
զանն էտէրլէր իտի: Կոպէրնիկեան սիսթէմ գա-
պուլ էտիլտիյինտէ ատէմլէր ճիհանըն մէքէ-
զինին կիւնէշ օլտըղընը վէ տիւնեա քէնտիսի ա-
նըն էթրաֆընտա տէվր էթտիլինէ ինանտըլար:
Պիր ազ սօնրա ճիհանըն վիւսաթը հագգընտա
եէնի եէնի թէսավիւրլար մէյտանա կէլտի:
Անլաշըլտը քի եըլտըղլարտան նիշէսի պիլգտէն

խայալ օլունմադ տէրէճէտէ ուզադ տըրլար, չէօյլէ քի զիյա սանիյէտէ 186,000 միլ սիւրաթ-լա գօշարադ՝ օլ եըլտըղլարըն պազըսընտան պիզէ 47,000 սէնէտէն եէթիլիյօր: Շու հալ-տա ճիհանըն մէրքէզի կիւնէչ տէյիլ իլլա փէք ուզադտա օլան պիր նօգթա օլուպ՝ կիւնէչին տէ քէնտի սէյարէլէրի իլէ պէրապէր անըն էթրա-Փընտա տէվր էթտիյինի դապուլա մէճալուրի-յէթ հասըլ օլտու: Էօյլէ իսէ «Ատէմ նէ տիր քի անը զիքը էտէրսին»:

Պու եազընլարտա իճրա էտիլէն քէչֆիյաթ-լա ատէմին նազարընտա ճիհան տահա զիյատէ աճայիպ պիր վիւսաթ քէսպ էյլէտի, չէօյլէ քի քեաինաթ սալթ պիր ճիհան տէյիլ, իլլա ճի-հանլարլա տօլու տըր վէ մէսաֆէ 40-50 պին զի-յա սէնէսինտէ գաթ էտիլէճէ պիր եէր տէյիլ, իլլա միլիօնլարճա զիյա սէնէսի իլէ գաթ էտի-լէպիլէճէ պիր մէյտան տըր:

Լաքին պու եէնի քէչֆիյաթտան ատէմին ֆիքրի եինէ ինսանա տէօնիւպ տէյօր. «Լաքին սէն օնու Ալլահտան պիր ազ էտնա եափտըն»:
Ինսան ազլը տըր քի պու վասի ճիհանլարը քէչֆ վէ թէֆթիլ էտէր, եափտըղը ալէթլէր ի-լէ չօլ ուզադտաքի եըլտըղլարտան կէլէն զիյա վասըթասըլլա օլ կիւնէչլէրի թէչքիլ էտէն ա-նասըրը քէչֆ էտէր: Էօյլէ մէֆրէթ տուրպինլէր եափար քի ճիհանլարտան էօթէտէ ճիհանլար պուլուր: Պէօյլէճէ պու քեաինաթը էն աճայիպ վարըղը ինսան տըր քի անը էօլէիւպ թարթը-յօր. վէ ճիհանըն հազիզի մէրքէզի ինսանըն ազլը տըր:

Նիւ Եօրգ Թայմգտան միւգթէպէս

ՄԻԻԻԹԱԼԷԱԼԱՐ

ՄԷՅՈՒՍ Օլմա

«Էղիլմիւզ գամըը գըրմայաճադ վէ թիւթէն ֆիթիլի սէօնտիւրմէյէճէք»:
Հէր ատէմին գալ-պինտէ, հաթթա էն ֆէնա ատէմլէրին գալպին-տէ էյիլիքտէն ճիւզի պիր էսէր գալըր, զիրա Ալլահ հալա օրատա իչլէյօր վէ հէր ան Օ՝ պու պազիյէյի իհեա էթմէքլէ մէչըուլ տըր: Գամըլ էյիլիպ էղիլմիւզ, լաքին օնու գըրըպ պիր թարաֆա աթմադ, անճադ անըն թէքըաթ տօղ-լուլուլ՝ հայաթ քէսպ էթմէսինէ չալըչըր: Չը-րաղըն եազը տիւքէնմիւզ, ֆիթիլ թիւթիւյօր,

հէման սէօնմէք իւզըլէ տիր. անա եազ գօյուպ ճըզըը իհեա էտէր: Ֆիթիլ եինէ էթրաֆընա նուր սաչմադա պաչլար: Էղիլմիւզ վէ հէման գու-րուճադ իւզըլէ օլան պիր ֆիտանըն էյի թիւար իլէ եէնի հայաթ քէսպ էթտիյինի կէօրմէք նէ՝ խօշ տըր: Թիւթէն վէ սէօյիւնմէք իւզըլէ օլան ֆիթիլին տիգգաթ իլէ իտարէ օլունարադ, թէք րար փարլադ ըչըդ վէրտիյինի կէօրմէք նէ՝ ֆէ-րահ պիր հալ տըր: Ալլահ պիզտէն վազ կէչմէ-միլ տիր: Բապլըմը՝ պիզտէ հայաթը վէ նու-րը թէչվիդ էտէրքէն պիզ տէ քէնտիմիզի անըն եէտինէ թէսլիմ էտէրսէք, օ պիզտէ նէ աճայըպ թէպէտտիւլաթ մէյտանա կէթիլէճէք տիր: Ալ-լահ պիզտէն վազ կէչմէյօր իսէ, պիզ նիչիւն քէնտիմիզտէն վազ կէչլէիմ: Նիչիւն պիզ պաչ-դալարտան իւմիտիմիզի քէսլէիմ: Քրիստոսըն պիզէ իլհամ էթտիյի հայաթ իւմիտ հայաթը տըր:

Թապիի Ուգուպէթլէր Էօնիւնտէ

Պիր գաչ քիչի պիր եէրտէ օթուրմուչ, Ֆիւ-րիտատա վուգու պուլան պէօյիւք դասըրկանըն վէրտիյի զիյան հազգընտա կազէթանըն վէր-տիյի րիփօրթը օգույօրլար իտի: Պիրի, «Պէն անլայամայօրըմ, Ալլահ պու գատար պիսուչ քիմսէլէրին պէօյլէ պիր գասըրկա իլէ թէլէֆ օլմասընա նասըլ միւսաատէ էտէպիլիլի» տէտի: Տիկէրի «Աճէպա պու հալլար ատէմլէրի թալիմ էթմէք իչիւն վասըթալա՞ր մը տըր» տէյու պէ-յան ը էֆքեար էյլէտի: Պիր պաչգասը, «Ալլահ ազիմ տիր, օնու իչլէրինի պիզ քիւչիւք ազլը-մըզլա նասըլ անլայապիլիլի իզ» տէյու սիւալ էթտի: Պիր աիկէրի իսէ, վազթըյա պէօյիւք պիր գաթըն պէօյլէ պիր մէսէլէնին միւզաքէ-րէսի էսնասընտա պէյան էթտիյի էֆքեարը մէյ տանա կէթիլտի: Օ տէմիլ տիր. «Տինին էսասը չու պէչ հազիգաթ իւզէրինտէ տիր, Ատէմ Ալ-լահըն հուզուրընը պիլմէլի, Ալլահըն մուհապ-պէթինի թաթմալը, Ալլահըն իրատէթինէ հա-յրան գալմալը, Ալլահըն մազսէտինի իճրա էթ-մէլի վէ բուհընտա Ալլահըն գուվլէթինի հիսս էթմէլի տիր: Վէլհասըլ Ալլահը թարիֆ եա թաս վիր էթմէք միւմքինսիզ իսէ տէ, պիւթիւն քեա-ինաթը իսթիապ էտէն Ալլահը բուհ տէյու պիւ-մէք վէ անըն մուհապպէթինի վէ էյիլիլինի պի-զիմ հայաթըմըզտա իճրա էթմէք միւմքին տիր:

Ալլահա հիւրմէթ, Անա իթիմատ վէ անա վազ-
ֆիլէթ, ճիւմլէ էսրարը թէֆսիր էթմէզ իսէ
տէ, տինի հայաթը թէէմին էտէր:»

ՏԱՂԱՐ ԱՐԱՍԸՆՏԱ ԵՕԼ

Հոկտեմբեր 30, սալի կիւնիւ էօյլէտէն սօն-
րա սաաթ պիրտէ, չօճուզ, կէնճ վէ իթիյար
եիւզլէրինտէ պէշաշէթ վէ գալպլէրինտէ մէ-
սէրլէթ իլէ ազիմ պիր իզտիհամ գօշույօրլար
իտի, «Նէ՞ տիր պու» սիւալլմա, «Քէսապա օ-
թօմօպիլ կէլտի, կէօզիւնիւզ ալտըն, օթօմօպիլ
կէլտի» տէտիքլէրինտէ, պէն տախի ուզագտան
պաղըպ կէօրէրէք էլլէրիմի սէմայա գալտըրըպ
Ալլահա համտ էյլէտիմ: Էվլէթ, սէվինմէյէ
հագլարը վար իտի: Հէր տէրէյի եիւքսէլթ-
մէք, հէր տաղ վէ պալըրը ալշագլաթմագ, հէր
էյրիյի տօղրուլթմագ իշիւն պիր սէնէ տիր է-
մէք չէքմիշէր իտի:

Մայիս 7 սապահընտա Քէսապըն տըշարը-
սընա տօղրու չըգմըշ իքէն, էթրաֆտաքի ու-
ֆագ քէօյլէրտէն երթըգ ապէլի, տէլիք ալագ
գապլը, իքիշէր արփա էքմէյինտէն իպարէթ ա-
զըզ չըգընլարընը գաղմալարընըն սափընա տագ
մըշ, աճէլէթէն եիւրիւյէն պէօլիւք պէօլիւք ա-
տէմլէրին Քէսապա տօղրու կէլմէլէրինի կէ-
օրիւպ, «Ուղուր օլա պիրատէրլէր, նէրէյէ» տէ-
յու սիւալ էյլէտիյիմտէ «Ա՛հ, օթօմօպիլ եօլու-
նա, օ տա չու իշիմիզին սըգլէթ վագլընտա»
տէյու չէքվա եօլու ճէվապ վէրտիլէր: «Կիտին,
էյի էտիյօրսուսուզ: Քիթապ հէր քէս էմրի ալ-
թընտա պուլուստուղու հիւքիւմէթէ իթաաթ
էթսին տէմէ՞յօրմա: Քրիստոս պիլէ Գայսէրէ
աիտ օլանը Գայսէրէ, Ալլահա աիտ օլանը Ալ-
լահա էտա էյլէյինիզ տէմէտի մի» տէյու թէշ-
վիգամիզ պիր գաշ սէօզ սէօյլէյէրէք սափուշ-
տում իտի: Լաքին քէնտի քէնտիմէ «Պու նէ՞
սէֆալէթ, նէ մաղտուրիյէթ վէ նէ ճիկէրսուզ
պիր հալ տըր: Տահա իքի կէճէ էվլէլ եաղմուր
վէ տօլու եաղարքէն ույգուլարընտան ույանըպ,
«Կիւլէնտիյիմիզ իփէք մահսուլունու պու տօ-
լու իլէ մահվ էթմէ, եա՞ Ալլահ» տէյու տուա-
լար իլէ ույգուսուզ գալան, չէքիւկէ վէ սունա
պէօճէյի խապէրի իլէ մէյուս վէ պիմէճալ օլան
չու էհալիյէ աճըտըմ: Էվլէթ չու մէշղուլիյէթ,
աճըգ վէ փէրիւշանիյէթ վագթընտա եօլ իշիւն

իշլէմէք պէօյիւք Փէտաքեարլըգ իտի: Տահա
սը վար քիւլիւնը վէ պարուլթ իլէ գայալարը
փարէլէյի սընգարագ պաղըլար էօյլէն թաա-
մը տէյու իքիշէր նօխուտ էքմէյի իլէ պիր գաշ
նէշիլ սօղանտան իպարէթ օլան աղըլարընը
չիմէն իւլէրինէ սէրիպ եէր իքէն՝ իշլէրինտէն
աղըլարը օլմայանլար չալըլար արգասընա չէ-
քիլիպ աղաաղըլարը պէլլի օլմասըն տէյու կէօզ
եաշլարընը սիլիպ թէքրար գաղմա վէ քիւրէք-
լէրինի էլլէրինէ ալանլարը կէօրմէք ինսանտա
հալ պրագմայօր իտի: Հէր նէ գատար չու տար
վագըլթտա գահմէթլէ իշլէնիլտի իսէ տէ, միւս-
թագպլէլիլ իշիւն պէօյիւք պիր պէրէքէթ օլ-
տու, ճէպէլ Ագրա էթէյինտէն չըգան պէրրագ
վէ սօփուգ սուլումուղու իշիպ թէմիզ հալալա-
րըմըգ թէնէֆֆիլա էթմէք իշիւն նիշէ տօթլար
եօլումուղուն սարի վէ գայալըգ օլմասը հասէ-
պիլլէ անլէրտէն մահրում օլմուշ իքէն, պու
եափըլան եօլ անլէրէ վէ պիղէ պիր պէրէքէթ
թարիզի օլտուղու իշիւն էգ ճան ու տիլ տէվ-
լէթիմիզէ արգ ը թէշէքիւր էտէրիզ:

Վէ պու թէշէքիւրիւ սունար իքէն իքի
պին սէնէ էվլէլ Գէթսմանի տէրէսի վէ Գողգո-
թա թէփէսի էլէմլէրի իլէ տիւնեատան սէմայա,
կիւնահտան սալահա վէ հէլաքտան խէլասա կի-
տէն տօղրու պիր թարիզի, էմին պիր թարիզի
աշան իշլաքեարըմըգ նէ գատար զիյատէ
թէշէքիւրիւմիլիւ սունամալըգ: Նէ՞ օլայ-
տը, ճիւմլէմիզ պու թարիզի ինթիլասապ էտէ ի-
տիք: Նէ՞ օլայտը անըն արտընճա իղլէրինէ
պասարագ անա իմթիսալ էյլէյէ իտիք: Վէ նէ՞
օլայտը, «Թարիզ, հագլիգաթ վէ հայաթ պէն
իմ» տէյէն իշլաքեարըն, գալմըն իշիւն, եօլ-
լարընը հագըրլայան, ճատտէլէրի թէսվիյէ է-
տէն, թաշլարը տէվլէրիպ գալմլար իշիւն պայ-
րագ աշան Եսայի վէ Երեմիա կիպի զայյուր
միւմինլէր օլա իտիք, օլ գէման ճիւմլէ նամա-
լիւմ վէ տօլաշըգ թարիզլէրտէ, գայալըգ թէ-
փէլէր իւղէրինտէ վէ գարանլըգ ըրմագլարըն
աղտըգը եէրլէրտէ էօմրիւմիլիւն հէփ կիւն-
լէրինտէ օ պիզի իրչատ էյլէյէճէք իտի: Էյ տօս-
թում Քրիստոս «Թարիզ պէն իմ» տէտի իսէ,
սիթէմէ վէ հագարէթ թէհամմիւլ էյլէյէրէք
անը թէտարիք էյլէտի, թա քի եօլարըմըգը շա-
շըրան պիզ գօյուլար, ճանլարըմըգըն չօպանը
վէ նագըրը օլան Քրիստոսա տէօնէլիմ:

ՕՍԱՆՆԱ Ս. ԱԲԷԼԵԱՆ

Քէսապ

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՏԱՄԱՐԼԱՐԸՆ ՍԷՐԹԼԵՇՄԷՍԻ

Զէմանըմըզն էն պէլի խասթալըղը զան տամարլարընն սէրթլէշմէսի վէ օ երկտէն իւլէրի կէլէն գալպ խասթալըզլարը, տամլա իւլէթի վէ ֆիւճճէթէն վէֆաթ վազաւարը տըր: Պունա մէտէնիյէթ խասթալըղը տէմէք տահա տողըու օլուր: Գան տամարլարը (շէրիանլար վէ վէրիտլէր) զանը վիւճիւտիւն հէր թարաֆընա կէօթիւրիւկ կէրի թօփլայան պօրուլար վէ սու եօլլարը տըր: Պու եօլլար զարարտիտէ օլուր իսէ հայաթըն մէնպար քէսիլը: Ինսանըն սիննի օնուն զան տամարլարընն սիննի տիր: Էյէր միգրօպտան կէլէն իլլէթլէր վէ գազալար օլմասա՝ ինսանլար տամարլարը սաղլամ գալտըղը գատար եաշարլար:

Նէ՞ տիր տամար սէրթլիյի: Գան պօրուլարը թապիի հալտէ եուճազ վէ լասթիքի տիր: Երկրէք զանը սըզըպ պու պօրուլարըն իշինէ աթտըղընտա օնլար լասթիք կիպի կէնիշէնիպ թէքրար չէքիլէրէք հէմ զիյատէ զան ալըրլար, հէմ տէ զանըն ճէվէլանընա եարտըմ էտէրլէր: Պագը զիքը էտէճէյիմիլ սէպէպլէրտէն պու պօրուլարըն տիվարլարը սէրթլէշլէր, եուճազըղընը վէ էլասթիքի հալընը զայ էտէր, այնի վազթտա տարլաշըր իսէ ատէթա պիր սէրթ պօրու կիպի հէմ տէրուճինէ զիյատէ զան ալմազ, հէմ տէ կէվրէք օլուկ գըրըլա պիլըր: Երկրէք պու սէրթլէմիշ վէ տարալմըշ օլան պօրուլարըն իշինտէն վիճուտէ քեաֆի օլան զանը երթէլէմէք իշին ֆազլա գուվլէթ իլէ սըզմազա մէճպուր օլուր: Պէօյլէ չապալարազ իշլէյէրէք երկրէք պէօյիւր վէ զայրի թապիի պիր գուվլէթ իլէ իշլէր: Իշլէք զան թազերիլինն (պլըտ փրէշըր) արթմասընն սէպէպի պու տըր, եանի գալպին սըզմազ գուվլէթինն տէրէճէսի տիր քի խուսուտի ալէթ իլէ էօլլիւկ անլայօրըզ: Իմտի զանըն թազերիլինն արթտըղընը կէօրտիւլիւմիւզտէ անլայօրըզ քի Արթէրիօ Ազէրօսիս վար տըր, եանի զան տամարլարը տարալմըշ վէ սէրթլէշմիշ տիր:

Պու իլլէթ նէ՞ կիպի ալամէթլէր կէօսթէրի: Երկրէք չարփընթըն, պաշ տէօնմէք, արա սըրա պայըլմազ կիպի հալլէր, թազէթսիզլիք, նէֆէս տարըղը, կէօքստէ աղըրլար, գօշմազա, չալըշմազա, մէրտիվէն չըզմազա իզթիտարսըղըզ: Պունլար ումումի ալամէթլէր տիրլէր քի չօզ տէֆա եա տամլա իլէ նէթիճէլէն

նիր, եա պիրտէն վէֆաթ վուզու պուլուր: Պունլարըն սէպէպի իսէ աշիքեար տըր: Եա երկրէք չապալարազ պու աղըր իշի իլէրի կէօթիւրիւր իքէն էնճամ եօրուլուր վէ պիր կիւն տուրուր, եախօտ պու կէվրէմիշ օլան տամարլարտան պիրի պէյնին իշինտէ փաթլայըպ պէյնէ զան տօլար: Պէյնին հանկը գըսմընա զան ազար վէ օրայը թազերիք էյլէր իսէ վիճուտա օնա մէրպութ օլան գըսմ ֆէլճ օլուր, թուլմազ օլուր: Մէսէլա գօլ, այազ, լիսան ֆէլճ օլուր: Եօզ էյէր պէյնտէ զան ազան եէր երկրէք, նէֆէս կիպի հայաթա էլզէմ գըսմլար իսէ, տէր հալ վէֆաթ վուզու պուլուր: Իշլէք ֆիւճճէթէն վէֆաթ էտէնլէրին սէպէպի պու տըր:

Շունու տախի հիսապա ալմալը իզ քի պու տամարլարտա օլան թէպտիլաթ գալպտէ տախի վուզու պուլուր: Գալպ տախի օ էլասթիքի վէ եուճազ հալինի զայ էտիպ՝ գաթը վէ կէվրէք հալ քէսպ էտէր վէ կիտէրէք իշէ եարամազ օլուր:

Նէ՞ տիր սէպէպլէրի:

1. Իլսթիյարըզ: Վիճուտը թէշքիլ էտէն քէրէսթէլէր, էթ, քէմիք, ասապէ ճիւմլէսի վազթ միրուրը իլէ թազէլիյինի վէ եուճազըղընը զայպ էտիպ գաթը, սէրթ վէ կէվրէք պիր հալ քէսպ էտիյօր: Պու էօմրիւն թապիի նէթիճէսի տիր: Կէնճ հայվանըն էթի եուճուճազ օլուր, ինսան տախի պէօյլէ տիր: Իլսթիյարըզ վէ էօլլիւ պու եօլ իլէ կէլիւր: Ֆէնն շիւտիյէ գատար վիճուտըն քէրէսթէսինի թազէ վէ թապիի հալընտա սազլամազ չարէսինի պուլամաւալ: Օնու պուլտուղու անտէ ինսան պիր գաշ եիւզ սէնէ եաշայապիլիւր հալա կէլիւր: Տամարլար էսքիյօր, գօճալաշըյօր: Լաքին պու թէպտիլաթ պաղըլարտա չափուր կէլիւր, պաղըլարտա կէճ օլուր: Պու հալըն, եանի չափուր էսքիմէքիլին սէպէպի իսէ...

2. Իշկի տիր: Ալգօհօլ զանա գարըշըպ՝ պու նազիք տամարլարըն իշինտէ ճէվէլան էտէր իքէն օնլարըն նազիք տիվարլարընա տօղունարազ՝ թահրիք էտիյօր. պիր նէվ եալաշ իլթիհապ օրատա տէվամ էտէ էտէ սէրթլէշմէք, գալընլաշմազ իշի մէյտանա կէլիյօր: Ալգօհօլըն զէհրիլի թէէսիլի տիր քի տամարլարտա պու թէպտիլաթը եափըյօր: Իշկի իշէնլէր ումումէն չափուր իլսթիյար օլուրլար վէ պիր խասթալըզ կէլտիյինտէ տայանամազլար. չիւնքի զան եօլլարը պօղուզ տըր վէ հայաթ մէնպալարը գուսուրլու տըր: Ֆիւճճէթէն վէֆաթ էտէնլէր

իչկի իչենլեր արասընտա տահա չօգ տըր :

3. Թաամլար. ալէլիսուսուս էթ վէ փրօթէյնի չօգ օլան եէմէքլէր տամարլարը վէ ինսանը չափուք իխթիյար էտէրլէր : Էթ եէմէքլէրին դարըջըք վէ չօգ գուվվէթլի թաամլարըն հաղմը էսնասընտա գիյատէ Փազլա վէ զէհրլի մատ տէլէր հասըլ օլույօր : Հաղմ իշի միտէ, գարա ճիյէր վէ պաղըրսագլարտա քիմիավի պիր ա-մէլիյաթ տըր : Եէնիլէն մատտէլէր քիմիավի թէպտիլաթտան կէչտիքտէ օնլարըն Փազլա թէրքիպլէրի (պայ-փրօտըքս) մէյտանա կէլիւր քի պոնլարը պէօյրէքլէր, պաղըրսագլար սիւզիւպ տըջարը աթար : Իմտի թաամ նէ գատար գուվվէթլի վէ դարըջըք օլուր իսէ պու մատտէլէր օ գատար չօգ օլուր վէ գանա դարըջըք : Գանտա ճէվէլան էտէր իքէն տամարլարա տտէթա զէհր կիպի թէէսիւր էտիպ՝ օնլարտա տախի իլթիհապ հասըլ էտէր վէ պէօյլէ-ճէ սէրթլէշիւր, գալընլաջըք : Սատէ եէմէք, սիւտ, սէպգէ, պուլլուր վէ փիլինճ իլէ եաշայանլարտա պու չօգ օլմաղ : Էվրօփա վէ Ամէրիգատա պու իլլէթին չօգ օլտուղունըն սէպէպի չօգճա էթ եէտիքլէրի տիր :

4. Պէօյրէք խասթալըք : Պու տախի պէլի պիր սէպէպ տիր : Պէօյրէքլէրին վազիֆէսի գան տան պու զէհրլի մատտէլէրի սիւզիւպ, ալըրըպ՝ տըջարը աթմաղ տըր : Օնլար խասթա օլուպ՝ պու վազիֆէյի էյի իֆա էթմէզլէր իսէ զէհրլէր գանտա դալըր, վէ տամարլարը պօզար, սէրթլէշտիրի :

5. Ֆիրէնկի խասթալըք : Պու խասթալըք իքինճի տէրէճէյի կէչտիքտէն սօնրա վիճուտըն իչէրլէրինտէ տամարլարտա, նազիք դարլարտա, քէմիլէր իւզէրինտէ պիր մատտէ չէօքտիւրիւպ՝ գալընլաջտըրլօր : Գան տամարլարընտա տախի պու թէպտիլաթը եափարաղ՝ պօրուլարը տարալտըյօր, վէ (պնդերակուլիւն) տամար սէրթլիյի մէյտանա կէլիյօր :

Չարէսի նէ տիր : Իլք չարէսի պու խասթալըք ուղադլաջտըրմաղ կէթիրմէմէք տիր : Եօզարրտա սայտըղըմը սէպէպլէրտէն իճթիւնապ էթմէք տիր : Պիր տիրհէմ մէն՝ պիր օգդա իւլաճտան էյի տիր : Էթլի եէմէքլէրտէն չօգ վէ աղըր եէմէքլէրտէն սաղընմաղ լաղըմ տըր : Ալէլիսուսուս իչկի հէր նէ չէքտէ օլուրսա օլտուն տամարլարը էսքիթմէք իչիւն էն միւլէսսիւր պիր վաաըթա տըր : Շարք ուսուլընտա եէմէքլէր տահա էմին տիրլէր : Օրատա էթ սատէ հալտէ չօգ եէլիմէզ տախմա սէպգէ, պուլլուր եա փի-

լինճ իլէ դարըջմը օլուր : Սատէ սիւտ, եօզուրտ, պուլլուր եա փիլինճ իլէ եաշայան քէօյլիւլէր վէ պէտէվիլէր պու իլլէթտէն զահմէթ չէքմէզլէր վէ տահա չօգ եաշարլար : Պիրաղ աճ օլարաղ սօֆրատան չէքիլմէք տախմա էմին տիր :

Իլլէթ պաշլամը իսէ վէ գանըն թագիդի 130 օլաճաղ եէրտէ 180-200 օլմուշ իսէ օ զէման տահա գիյատէ տիգդաթ լաղըմ տըր : Իշլէմէք, եէօրիւմէք զայէթ խաֆիֆ օլմալը, եէմէքլէր զայէթ խաֆիֆ վէ սատէ օլմալը, վէ պաաղը Փաիտէլի իլաճլար տախի գուլլանարաղ էօնիւ ալընա պիլիւր, եախօտ էօմր ուղաալըր :

Պու իլլէթ իլէ Փիքրին արասընտա սըզը պիր ալադա վար տըր : Ֆիքրէն աղըր իշ ալթընտա օլանլար եախօտ էնտիշէ իլէ թահրիք օլանլար գիյատէ միւլթէլա տըրլար : Հէր Փիքր թահրիքեաթը գանըն թագիդիլին եիւքսէտիրյօր :

Ա. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ

ՄԻՍ ՖԻՐԻՍԸՆ

Միս Ֆիրիսըն էրմէնիլէրին էն ալա տօսթլարընտան օլան Փազիլէ պիր ինկիլիզ գատըն տըր : Պէն քէնտիմ անըն էյթամխանէսինտէ եէթիւպ պէօյլաթիւլիւմ էճիլտէն չախսի միննէթտարըղըմը վէ միլլէթիւլ թարաֆընտան էմէքլէրինին ունուտուլմատըղըն էյամը հայաթընտա Բահնիւմա վասըթասըլլէ մէրգուլէյէ իսպաթ էթմէք իւղրէ պու պէնտի եաղմաղըղա սէվզ օլունտուլ :

Ինսանլար էօթէտէն պէրի մէտհ ու սէնա-յը մէզար պաշընտա, քրիթիգա վէ աղըր սէօղլէրի իսէ հայաթտա իքէն, կիւլ տէմէթլէրինի գուրու թօփրաղ իւթիւնէ, քէսքին թիքէն թաճլարը իսէ եօրղուն պաշլար իւզէրինէ գօյմաղը ստէթ էտինմիլլէր տիր :

Էօմրիւնիւ էրմէնի էյթամը վէ էրմէնի մէսէլէսի իչիւն վազֆ էթմիշ օլան պու Փազիլէ գատընըն իւրտմէթինի ալանէն զիքր էտէն օլմատը գանն էտէր իմ : «Կոչնաղ» զազէթասընըն սօն նուսխէլէրինտէ «էճնէպիլէրին Սիւրիա էրմէնիլէրի արասընտա օլան խայրխահ միւլէսսէսէթ» սէրլէվճալը պէնտլէրի գրաաթ էտիպ՝ մուհարրիւր էֆէնտինին Շիմլան էրմէնի էյթամխանէսինի վէ միւտիրի մէսուլու Միս Ֆիրիսընըն իսմինի նասըլ օլուպտա Փէրամուշ էյլէտիլինէ հայրէթտէ գալմամաղ էտէմէտիմ :

Միս Մ. Վ. Ֆրիյրսըն 1898 թարիսինտէ Այնթապա կէլիս, Այնթապալըւարա հաւաքներն թէմիգլիյի վէ սուլունուն գըլլէթիյլէ մալիւմ օլան Մարտին էյթամխանէսինին միւտիւրիյէ-թինի տէրիւհտէ վէ անը սատագաթ իլէ իֆա էթմիշ վէ Այնթապըն իշղալընտան պէրու պու քէրէ Շիմլանտա էրմէնի էյթամխանէսի նա-մըլա ալի խըտմէթէ պի էմսալ շէվզ ու զայ-րէթ իլէ տէվամ էթմէքտէ օլմուշ տըր :

1895 գըթալընտան սօնրա Միս Ֆրիյրսընըն էրմէնի էյթամընս օլան խըտմէթ ու վագֆիյէ-թինի ածիգլէրի կիպի կէօղլէրինի էյթամխա-նէտէ աշըպ՝ փէտէրսիզ դաւմըշ մասոււլար վէ եօգսուլ տուլ գատընլար էյի պիլիւրլէր : Եարա վէ պէրէլէրիմիզի սարըպ, կէօզ եաշարըմըզ սիլէն պու խայրխաճ Ինկիլիզ գատընընը պիզ թըքախօս Հայլար նասը՝ ունուտալըմ : Պիզ ու-նութսագ պիլէ ամէլլէրի արամըզտա տըր : Պիզ մէտհինի սէնա էթմէյէլիմ տէ քիմլէր էթսին :

Հաճիկը ալի ճէնասպըղընը զիքը էտէյիմ, է-յամ ը սէպալէթիմի էյթամխանէսինտէ վէ մու-հարէպէնին ուղուն սէնէլէրինի էսարէթխանէ-սի օլան Մըսըր տիյարընտա պէրապէրինճէ կէ-չիւրմիշ օլտուղում հալտա, միլլէթիմիզին էօք սիւզլէրինէ օլան ճիտտի վագֆիյէթինէ, տուլ վէ պիշարէլէրինէ օլան իշթիրաք ը հիսս վէ մուսալէնէթինէ, վէհասըլ միլլէթիմիզ ուղորու-նա դայրէթ տիրիզ էյլէմէտիյինէ եազինէն ա-կեաճ օլմուշում : իյարիճէն շէտիտ «տիսիփիլինէ-րիյէն» թանըլան պու ալիճէնապ գատընըն ըու-հունուն ուլլույէթինի պու գալէմ վասֆա ա-ծիզ տիւր :

Միս Ֆրիյրսընը պիզ էօքսիւզլէր՝ Անամըզ, Այնթապ Քըրիսթիանլարը Մարտինին Խանըմը, Թիւրքլէր Ինկիլիզ Խանըմ վէ տէվէլէրինին չօգ-լուղու, քէօիքլէրինին ազընըլըլա մարուֆ Քիւրտլէր Շափգալը Խանըմ թէսմիյէ էյլէրլէն իտի. իշթէ պու գաթ հէր թագըմտան ինսան-լար իլէ վարընմանըն ուսուլունու պիլիւր վէ ճիւմլէսինտէն սէվիւմիշ պիլիւսի իտի :

էյթամխանէսին իտարէսինտէ օլան էհլիյէ-թինի վէ փարանըն եօղլուղու, էօյիւտին չօգ-լուղու էյամընտա իշինէ օլան վագֆիյէթինի, վէ Փիւթիւր կէթիւրմէյէրէք ճիւմլէ կիւճիւք-լէրէ կէօյիւս կէրտիյինի կէօրիւպ հայրէթտէ գալըր իտիմ :

Լաքին ալթուն փօթատա, ինսանըն տէյէրի իսէ տէրտ ու մէշագաթ օճաղընտա գահիր օ-լուր : Իշթէ Միս Ֆրիյրսընը պիզ էրմէնիլէրէ

սէվտիւրէն պու խուսուս, Խանի թէճըրիպէ վէ քէտէրլի կիւնլէրիմիզտէ թէսէլլի վէ մուսալէ-նէթտէն ածիզ գալմամասը իտի : Մէրհում Փըզ-Ֆէսօր Ալիքսան Պէզճեանըն՝ քէօմիւրիւ պէյազ մէնտիլ իշէրիսինտէ օգգա իլէ, փօթթուգալը ի-սէ քէօմիւր չուսալընտա պաթման իլէ, էվէ թաշըրըր շէտիտ գար Փուրթունասընտա, գա-րանըլգտա անըն պէրապէրինճէ կիտիպ, միւհ-թաճ Փամիլեալարա քէօմիւր, Խանէ վէ էլպիսէ թէվլի էյլէտիյինի նասը՝ ունուտալըմ : 1909ըն Ատանա գըթալընտա նա՞սըլ օլուրտա էրմէնի տուլ վէ էօքսիւզլէրինէ մուսալէնէթ էտէպիլի-րիմ տէյու թաշտան թաշա չարփըլտըր էյամը նա՞սըլ զիքը էթմէքսիզ կէչէլիմ : Մուհարէպէ ճանասընտա Մըսըրա իլթիճա էթմիշ օլան 5000 Սուէյտիյա մուհաճիւրլէրինէ օլան իշթիրաքընը վէ Բօթթ Սաիտ քէմիլինտէ գոււլար իւզէրինտէ անլէրտէն պիլի իմիշ կիպի կէչիւրտիյի էյամը տէր խաթր էտիպ տէ հայրէթտէ գալմամագ գապլը՝ մի տիւր :

Եա 1920նին Այնթապ հարպընտա Մարտին էյթամխանէսինի չէթէլէր պաստըղընտա կէօս-թէրտիյի ճէսարէթի, էօքսիւզ չօճուգլարա իշ-թիրագընը, վէ դայէթլէ սէվտիյի Ինկիլիզ պալ-րաղընա աթըլան գուրշընլարըն անըն գալպինտէ փէյտա էյլէտիյի սալաճ դագապընը ըէյ իւլ ալի միւհաճէտէ էթմիշ օլանլարըմը անլէրի զիքը էթմէքսիզ մի՞ կէչէլիմ :

Կէչէն եազ թաթիլինտէ Սիւրիայը զիյարէ-թիմիզտէ եօրուլմագ պիլմէզ, էյթամ սէվէր, Միս Ֆրիյրսընըն Շիմլանտա 300 գատար էրմէ-նի էյթամընը գայըրտըղընը, ամալարա իլթի-ճա խանէլէր թէտարիք էտիպ՝ «Պայալը Ուօ-մընլարա» վէ սէյյար վաիզլէրէ վէ էնվաի խայր խաճ մագստլէրէ արգա օլտուղունու կէօրիւպ տէ պին պիւր շահիտլէր էթրաֆըմըզ ալմըշ Խ-քէն սիւքիւթ մի՞ տուրալըմ :

Ալտանմայալըմ : Ալա բուհլար, հագիգի միսիօնէրլէր, արասընտա եաշատըղըն էհալիյի ճիտտէն սէվէն Միս Ֆրիյրսըն կիպի համիլէրին իսիմլէրի պօղուլմագ սիւրէթտէ տիւնեանըն չար ճիւհէթինէ տաղըմըշ էօքսիւզ վէ պիշարէկեա-նըն գալպլէրի լէվհասը իւզէրինէ հէք օլուն-մուշ տըր :

Պու պիւր գաշ սաթըրլարը պիւր շիշէ գօգու-լու եազ միսիւլլի վագթ կէճ օլմագտան էրմէ-նիյի 30 սէնէլէրտէն պէրըրիւ սէվէն, վէ հալա էրմէնի էյթամընը գայըրմագտա օլան օլ ալի-

ճէնապ գատրնըն իսմինին մէտհի իչին անա
թապտիմ էթմէք արզու էթտիմ :

Միս Գրիյրսընըն էօֆսիւզէրիմտէն
ԽԱԶԵՐ Յ . ԹԻԻԹԻԻՆՃԵԱՆ

Րիփըն Գօլէն

Թ Է Յ Յ Ա Ր Է

Թէյյարէ Հափատա նա՞սըլ ուչար :

Հափանըն մէվճուտիյէթի՝ Հափանի վէ նէ-
պաթի Հայաթըն տէվամը իչին նէ գատար դա-
րուրի իսէ , կէրէք դուչարըն վէ կէրէք ինսան
էլի իլէ եափըլմըլ օլան թէյյարէ վէ Հափա կէ-
միլէրինին ուչապիլմէսի իչին տախի օնա օ տէ-
րէճէ լիւզում վար տըր : Զինքի տինեամըզըն
գուվվէ ի ճաղիպէ մէպտէսինի թէպտիլ եա թաղ
եիր էթմէք միւմքինսիզ օլտուզու սէպէպտէն՝
պու կէօրիւնմէզ գուվվէթին սէմատա հարէքէթ
էյլէյէն հէր հանկը պիր մատտէ իւզէրինէ օլան
թէէսիրինի սալթ Հափա վասըթասը իլէ թա-
տիլ էտէպիլիլիլիզ : Զիւմլէմիզէ մալիւմ օլտու-
զու իւզրէ Հափայա պիր թաչ աթտըզըմըզտա
տէրհալ կէրի եէրէ տիւչէր , վէ եախօտ եիւք-
սէք պիր պինատան պիր քեաղըտ փարչասը պը-
րազմըլ օլտազ րիւզկեարըն թէէսիրիլէ պիր ազ
վազըթ էօթէ պէրի հարաքէթ էթտիքտէն սօնրա
էնճամ օ տա եէրեիւզինէ տիւչէր , չու Փարզ
իլէ քի քեաղըտ փարչասընըն կէրէք չէլիլ վէ
կէրէք աղըրըզըլ Հափայա նիսպէթէն թաչըն-
քինտէն խաֆիֆ օլտուզու իչին եէրէ տիւչմէ-
սի զիյատէ վազըթ ալըր : Պու քեաղըտ փարչա-
սընա ուզուն պիր թէլ պաղլայաճազ օլտազ օ
Հափատա իքէն օնա խաթէտիլիլիզ ճիհէթի վէ-
րէպիլիլիլիզ : Զօճուզլուպտա ուչուրմա իլէ օյնա-
մըլ օլանլարմըլ պու նօպթայը էյի տէր խա-
թըր էտէրիլ : Ուչուրմանըն պէօյիւքլիլիլի եա
չէլիլ , գուլրուզուն ունուզունլուզու եա զըս-
սալըզը պիր պիրինէ նիսպէթտէ օլմազ իսէ
րիւզկեարըն օնա էփէլի խարապաթ վէրէճէյի
տախի մալիւմիւմիւլ տիր : Իչթէ պէօյլէճէ պիր
թէյյարէյին տէ Հափատա ուչմասը մէպտէթէն
ուչուրմանընքինէ պէնդէր : Հափատա ուչար ի-
քէն պիր թէյյարէյին մաքինասը պօզուլտու-
զունտա եէրէ տիւչմէք ճիհէթիլլէ օնուն պիր
թաչ փարչասընտան Փարզը եօզ տըր , չինքի
գուվվէ ի ճաղիպէ հէր իքիսինի տախի զէմինէ
աղըրու չէքէր : Լաքին թէյյարէ՝ մաքինա վա-
սըթասը իլէ Հափա թապազալարընտա քիւրաթ-
լէ իլէրի աղըրու հարաքէթ էտէր իքէն մէյտա-

նա կէլէն Հափա աղընթըլարընըն օնուն գանատ-
լարը իւզէրինէ իչէթտիլի թէէսիր իլէ տիւն-
եանըն ճաղիպէ գուվվէթի թատիլ օլույօր :
Պաչգա պիր սէօզ իլէ թէյյարէ հէր հանկը պիր
սանիյէ եէրէ տիւչմէյէ մէյյալ իքէն Հափա օ-
նու մէն էտիյօր :

Կէօրիւնիւչտէ Հափանըն աղըրըզը եօզ տըր
կիպի կէօրիւնիւր , եախօտ էօյլէ գանն օլունուր
իսէ տէ էօյլէ տէյիլ տիր : Ուզունլուզու , էնլի-
լիլի վէ եիւքսէլիլի 10ար այազ օլան պիր օ-
տանըն իչինտէքի Հափայը (1000 միւքեապ ա-
յազ) թարթաճազ օլուր իսէք կէօրէճէյիզ քի
80 փաունտ կէլիլ : Այնի հաճմտաքի քէօմիւր
կազը , 40 փաունտ վէ հայտրօնին կազը իսէ 5
փաունտ կէլիլ : Պէօյլէճէ կէօրիւյօրուզ քի
քէօմիւր կազը Հափատան իքի գաթ վէ հայտ-
րօնին կազը իսէ 16 գաթ խաֆիֆ տիր : Հափա
կէմիլէրինին ուչմասընըն սըրըր իսէ պուրտա
տըր : Պիր պալօն եախօտ պիր Հափա կէմիսինին
իչինտէքի թօրպալար ումումէն Հայտրօնին կա-
զը իլէ տօլու օլուպ՝ թուլթուլ օլտուզու եէրէ
նիսպէթէն օնլար Հափատան խաֆիֆ օլտուզլա-
րը իչին տիր քի եօզարը աղըրու չըգապիլիլիլի-
լար : Լաքին թէյյարէյէ կէլինտիքտէ մէսէլէ
քիւլիլիլիլի Փարզըլ տըր : Պիր թէյյարէյին չա-
թըսը , գանատլարը վէ մաքինալարը թարթըճա
նէ գատար խաֆիֆ մատտէլէրտէն եափըլը ի-
սէ եափըլսըն , Փարզ էթմէզ , պիւթիւն հաճմը
Հափայա նիսպէթէն չօզ աղըր տըր : Փաղաթ
քիւրէրէ ի Հափանըն հէր պիր միւրէպպաա փար-
մազ իւզէրինէ 15 փաունտ պիր թաղեիլի վար
տըր քի պունու միւլֆիտ պիր թարգտա գուլլա-
նարազ թէյյարէ իլէ ուչմազ միւմքին օլույօր :

Զօզլարմըլ թէյյարէյի Հափատա ուչար ի-
քէն եախօտ եէրտէ տուրուր իքէն եաղընտան
կէօրմիւլիլիլի : Պէտէնի գըսսա վէ տօլուն պիր
սիկար չէլիլիլիլի օլուպ՝ ալէսսէվիլիլի իքի գա-
նատլարը վէ պիր գուլրուզու վար , պազէն իքի
չիֆթէ գանատլարը օլան թէյյարէլէր տախի
վար : Պու իքի գանատլար պէտէնին էօն գըս-
մընա եազըն օլուպ հէր պիրինին ուզունլուզու
էնլիլիլիլիլի նիսպէթէն 7 գաթ օլուր : Գանատլա-
րըն էօն թարաֆա գօնուլմասընտան մազստ ,
պէտէնին էօն գըսմընտաքի աղըր մօթօր վէ սա-
լիլ ալէթլէրին , քէգա թէյյարէճինին (վէ ըէֆի-
գինին) աղըրըզլարընը հիսապա ալարազ եէօ-
քիւն թէյյարէյի ուչար իքէն միւմքին ի մէր-
թէպէ միւլազէնէտէ սազլամազ իչին տիր :
Գէգա թէյյարէյին էօն գըսմընտա ալթտա իքի

Թէքէրլէր վար քի զէմինին սաթհընտան Թէյ-
յարէ եօգարըյա եիւճէլմէյէ պաշլամադտան էլ-
վէլ եէրտէ սիւրաթլէ կիտէր իքէն օ քիւլլիյէն
պոււնլարա մէրպուլթ տըր: Մօթօր իշլէմէյէ պաշ-
լատըղընտա պիր օթօմօպիլտէ օլտուղու կիպի
տօղրուտան Թէքէրլէրի տէօնտէրմէզ: Թէյյարէ
նին Թէքէրլէրի միւսվէր վասըթասըլլէ պէտէնէ
րապթ օլունմուշ տըր քի մօթօր իլէ ալաբասը
եօգ տըր: Լաքին պէտէնին էօն գըսմընտա, պաշ-
տա իքի ուճուլ քիւրէք շէքլինտէ փէք սաղլամ
պիր փէրվանէ վար տըր: Մօթօր իշլէմէյէ պաշ-
լատըղընտա պու փէրվանէյի տէօնտէրիւր քի
պոււնըն տապիգէտէ 1200-1800 տէֆա տէօնմէ-
սիլլէ իլէ տէֆա պիւթիւն Թէյյարէնին պէտէնի
վէ գանատլարը պիրլիքտէ օլարազ իքի Թէքէ-
րին իւզէրինտէ եէր եիւզիւնտէ իլէրի տօղրու
հարաքէթ էյլէր: Թէյյարէ պիր գաշ եիւզ եար-
տա պէօյլէ իլէրիլէր իքէն մէյտանա կէլէն հա-
վա ազընթըլարը տէրհալ ալթ Թարաֆտան գա-
նատլարա չարփարազ Թէյյարէ մուսայէն պիր
սիւրաթ քէսպ էյլէտիլինտէ Թէտրիճէն Թէյյարէ
զէմինտէն ալըըլպ սէմայա տօղրու եիւճէլմէ-
յէ պաշլար: Պէօյլէճէ սաաթտա 100-150 միւլ
սիւրաթլա, էօնտէքի տէօնէն փէրվանէ Թէյյա-
րէյի հավանըն իշլինտէ շէքէր իլէրի կէօթիւ-
րիւր, չիւնքի փէրվանէնին եափըլըն էօյլէ տիր
քի տէօնտիլիւնտէ պիր պուրղու խըզմէթինի
կէօրիւր: Գանատլար իսէ հավանըն աշաղըտան
եօգարը օլան Թաղեիքի վասըթասըլլէ պիւթիւն
Թէյյարէյի պէր տէվամ գուվվէ ի ճաղիպէնին
Թէէսիրինէ գարըն հըֆզ էյլէրլէր:

Օթօմօպիլ սիւրէր իքէն պիր քիմսէնին
տիգզաթը սաղա վէ սօլա տէօնմէք իլէ մէշղուլ
տըր, Լաքին Թէյյարէյի իտարէ էտէն պիր շալս-
սըն մէսուլիյէթի զիյատէ տիգզաթ Թալէպ է-
տէր: Թէյյարէյի սաղա եա սօլա չէվիւրմէք ի-
չիւն սաղ եա սօլ ալազ իլէ տապանտաքի պիր
մանտալա պասմազ իճապ էտէր քի օ տօղրու-
տան Թէյյարէնին գուլըրուղունու իսթէնիլէն
Թարաֆա տէօնտէրէքէ ճիհէթ վէրիւր: Այնի
վազըթտա տապանա էօյլէ րապթ օլունմուշ պիր
տէյնէք վար տըր քի օնու արգայա տօղրու չէ-
քէրէք Թէյյարէնին գուլըրուզ գըսմընտաքի ու-
ֆադ միւվաղի պիր գանատըն հարէքէթիլլէ Թէյ-
յարէնին պաշը եօգարը տօղրու գալտըրըլպ
տահա եիւճէյէ չըգապիւրմէք միւսքին օլուր: Ա-
շաղը տօղրու էնմէք իսթէնիլտիլինտէ պու տէյ-
նէյի էօնէ տօղրու եիթմէք լազըմ տըր: Քէզա

Թէյյարէնին ումում միւվաղէնէսինի սաղտան
եա սօլտան էսէն չէտիտ րիւզկեարըլարա գարըն
մուհաֆազա էտէպիւրմէք իչիւն պու տէյնէյի
իճապընա կէօրէ սաղ եա սօլ Թարաֆա եիթէ-
րէք պէօյիւք գանատլարըն իւզէրինտէքի ուֆազ
եարտըմճը գանատլարը իչէ գօշմազլէ միւսքին
օլուր:

Պէօյլէճէ կէօրիւլօրուզ քի պիր Թէյյարէ-
նին մէշղուլիյէթի վէ մէսուլիյէթի նէ՝ գա-
տար չօգ տըր: Էվրօփա մուհարէպէսինին էն
միւստիւն սէնէլէրինտէ ճիւմլէ Թէչիւքէյէ րաղ-
մէն՝ տիւշմէն ճէպէլէրինի կէչէրէք օլ պիր
Թարաֆըն իսթիլլէ պալօնլարընը փաթլատըպ
եազմազ վազիֆէսիլլէ օղրաշմըշ օլան ճէսուր
կէնճիւրին մէհարէթի Ֆիւվազը պիւճիւմլէ մու-
հարիպ տէօլլէթլէր Թարաֆընտան լալըզը
վէճէլլէ Թազտիր օլունմուշ տըր: Լաքին սէվիլնէ
լիւմ քի հարպըն գարուրիյէթի Թահթընտա իլէ-
րիլէմիւշ օլան Թէյյարէճիլիք Ֆիւննի հալը հա-
զըրտա պիր չօգ միւֆիտ խըզմէթլէրէ գուլլա-
նըլմազտա տըր: Կէրէք Ամէրիգատա վէ կէրէք
Էվրօփատա հիւքիւմէթ վէ պէօյիւք գուլմփա-
նիլար մարիֆէթիլլէ իտարէ օլունան փօսթա
վէ նազլիյէ Թէյյարէլէրինին ատէտի պիւնլէր
իլէ սալըլըյօր: Պիր չօգ գուլմփանիլար սալթ
Թէյյարէ վասըթասըլլէ Փարզըլը ուսուլլարտա
խուսուսի սէնաաթլարը իլան էթմէք իլէ մէշղուլ
տըրլար: Տիկէրլէրի Թէյյարէ իլէ պէօյիւք պա-
թազըլըլարըն վէ վատիլէրին Փօթօղրաֆլարը-
նը ալարազ, եէնի եափըլաճազ օլան քէօիլիւ-
լէրին, չըմէնտիֆէր վէ չօսէ եօլլարընըն, քէ-
զա սու պէնտլէրինին վէ մախզէնլէրինին մէվ-
գիինի միւնասիպ պիր Թարգտա Թային էտէպիւ-
մէք իչիւն պիր չօգ միւհէնտիսլէրին իչինի Թախ
Ֆիւֆ էտիյօրլար: Պաշալար իսէ խուսուսի մա-
հալլարտա նէպաթաթա զիյան վէրէն պէօճէք-
լէրի մահվ էթմէք իչիւն Թէյյարէտէն նէպա-
թաթըն իւզէրինէ լազըմ կէլէն քիմիալի Թէր-
քիպաթը փիւսկիւրտիւլօրլար: Լաքին էն էյիսի
մուհիմ սըրալարտա խասթալարըն իմտադը-
նա սէրիէն մարուֆ տօղթօրլարը եէթիշտիւրմէք
իչիւն Թէյյարէյի գուլլանըյօրլար:

Յ . Յ . ՄԱՐՏՕԵԱՆ

Երևկըթաուն

(ՍՕՆ)

ՄԻԻԹԵՆԵՎԼԻ

ՉԱՐԼՁ ԳԼՐԹԻՍ

Պու տէֆա Ամէրիգանըն ըէիս ի սանիւրի-
նէ ինթիխապ օլունան Չարլզ Գըրթիս վալիտէ-
սի թարաֆընտան ասըլ եէրլի եանի վահչի Ա-
մէրիգալը ճինսինտէն կէլմիշ տիր: Պէօյիւք վա-
լիտէսի ասըլ Ամէրիգալը պիր դապիլէ ըէիսի-
նին գըղը օլուպ պիր Պրանսըղ մուհաճիւր իլէ
էվլէնմիշ վէ օնուն գըղը Ալլէն Փափան Գըրթի-
սին վալիտէսի տիր: Քէնտիսի իւշ եաշընտա ի-
քէն վալիտէսի վէֆաթ էթմիշ, վէ պէօյիւք վա-
լիտէսի, եանի ասըլ եէրլի Ամէրիգալը քէնտիսի
պէօյիւթմիշ տիր:

Գըրթիս Գիու դապիլէսինէ ախտ եէրլի Ա-
մէրիգալը պիր քէօյիւնտէ պէօյիւթմիշ տիր:
1868տէ Չէյէն աշիւթի տէնիլէն պաշգա պիր
դապիլէ պու քէօյէ հիւճմ էտէր, զաթէն պու
դապիլէլէր արասընտա պիր պիրինէ հիւճմ է-
տիպ եաղմա էթմէք, սըղըր, աթ, գօյուն, նէ
վար իսէ դափըպ կէօթիւրմէք ատէթի վար ի-
տի: Քէօյ մուհասէրէ օլուր վէ օ կիւնիւ ազչա-
մա գատար պիր պիրլէրինէ օգ վէ սիւհա ա-
թարլար, լաքին իչէրի կիրէմէղլէր: Եաղընտա
թօփէգա տէնիլէն մահալտաքի պէյաղ Ամէրի-
գալըլարա վազաալը խապէր վէրմէք իչիւն պիր
քիմսէնին մուհասէրէյի եարըպ կիթմէսի լաղըմ
կէլիւր: Չարլըս Գըրթիս քի օ վազթ սէքիդ եա-
շընտա իմիշ, կիճէլէյին սիվիշիպ 60 միլ եօլ
գօշար վէ ինկիլիզճէ պիլտիլինտէն վազաալը
պէյաղլարա խապէր վէրիւր: Օնլար եէթիշիպ
քէօյիւ գուրթարըլար: Օ վազթտա թօփէգատա
աթ եարըլարը վար իմիշ, պու չօճուգ օ գատար
էյի աթա պինէր քի օրատա քէնտիսի ճօղի հա-
լինտէ ալը գօրլար վէ 14 եաշընա գատար չէհր-
տէն չէհրէ աթ եարըլը եափարադ կէղէր: Օն
տէօրթ եաշընտա կէրի պէօյիւք վալիտէսինին
եանընա կէլիպ եէրլի Ամէրիգալը հալինտէ եա-
շամաղա պաշար: Պունլար չիմտիյէ գատար
պիր իշ եափմաղլար, Ամէրիգա հիւքիւմէթի
պունլարա մաաշ վէրիւր վէ էօյլէ եաշարլար:
Գըրթիս տախի ազչամա գատար էօյլէ եաշար
իմիշ: Պէօյիւք վալիտէսի քէնտիսի գանտըրըր
քի պէյաղլարըն եանընա կիթսին վէ թալիմ օլ-
սուն, պէօյլէճէ իւշ սէնէ մէքթէպէ կիթմիշ
տիր: 17 եաշընտա արապաճըլըգ էթմէյէ պաշ-
լար: Թօփէգատա պիր ափօգաթ քէնտիսի պաղը
քիթապլար էօտիւնճ վէրիւր վէ արապանըն էօն
ըշըղընտա պու քիթապլարը օգուր: Տէօրթ սէ-

նէ պու եօլտա հոգոգ քիթապլարընը օգուլուպ
21 եաշընտա իմթիհան կէշիւրիւր վէ ափօգաթ-
լըգ տիպլոմասընը ալըր:

Գանասա կիտիպ ափօգաթլըղա պաշար.
քէնտիսի չինտիլ Չարլի թէսմիյէ էտէրլէր ի-
միշ: (Ասըլ իլք Ամէրիգալըլարա չիմտիյէ գա-
տար ինտիւրն (չինտիլ) թէսմիյէ էտէրլէր): Օ
վազըլտա Գանասատա պիր պէօյիւք ափօգաթ
իլէ օրթադ օլուր վէ պիր դաթլ տապասընտա
պէօյիւք արգատաշը մահքէմէտէ մէն էտիլիպ
քէնտիսի եալընըղ միւտաֆաա էյլէր վէ մազ-
նունը գուրթարըր: Պունուն իւզէրինէ օրայա
միւտտաի ումումի թային օլունուր վէ Գանասա
էյալէթի միւսքիւրաթը մէն էթմիշ իտիլինտէն
չիտտէթլէ իչկի մէսէլէսինի թագիպ էյլէր:

Ափօգաթլըղա պաշարըգտան 12 սէնէ սօն-
րա Ամէրիգա մէպուսանընա աղա ինթիխապ օ-
լունուր: Էնճամ 1907տէ ալան մէճլիսինէ սէշի-
լիւր վէ սէնէյթօր հալինտէ չէօհրէթ քէսպ էյ-
լէր վէ Սէնէթօր Լաճ Րիւրպլիլիգանլարըն ըէիսի
իքէն քէնտիսի սանի իտի: Լաճ էօլտիլինտէ
քէնտիսի լիտըր օլմուշ տըր:

Ամէրիգա սէնէյթիւնտէ փէք պէօյիւք թէէ-
սիրի վար տըր: Հէր քէս իլէ ալաղա էյլէր վէ
խտարէ էթմէյի պիւր: Պիր չօգ գանունլար կէ-
շիւրմիշ տիր:

Կէլէճէք տէօրթ սէնէ գարֆընտա պու դաթ
Ամէրիգանըն ըէիս վէքիլի հալինտէ Գօնկրէստ
րիասէթ էտէճէք տիր:

ՏԻԻՆԵԱՆԸՆ ԷՆ ՆԷՃԻՊ ՏԻԳԹԱԹՕՐԸ

Գրիստոստան 458 սէնէ էվվէլ իտի քի Րօմա
195 սինինէ եէթիշմիշ տինճ պիր միլլէթ իտի:
Իթալիա նիմճէղիւրէսինտէ թէհաքըլմ էտէն
Իթրասընլար, Սապինլէր, Սամնիթլէր, Վօլ-
սիւնլար, Էքիանլար վէ սաիր պիր դաշ քիւշիւք
տէվլէթլէր անըն ճան տիւշմէնի օլուպ անըն
մահվ ու գէվալընա չարըլըյօրլար: Պու վազըլթ-
տա Րօմալըլար ճիւմհիւրիյէթէ ըէիս մազամըն-
տա գօնսըլ նամըլա իքի մէմուր սէչէրլէր ի-
տի Մէղքիւր թարիխտէ պիրիսի Սապին հիւքիւ-
մէթի իլէ հալը հարպտա պուլունմագտա իքէն՝
օլ պիր ըէիս ի ճիւմհիւրիւն օրտուսընը Էքիան-
լար տար վէ մախրէճի օլմայան պիր տէրէտէ
մուհասէրէյէ ալմըլար իտի:

Րօմալըլար պէօյիւք խաֆվ ու տէհչէթէ
տիւշար օլտուլար վէ կէնճ ճիւմհիւրիյէթին հա-
յաթ վէ պազասը պէօյիւք թէհիւքէ իչինտէ պու

լուծմամբ տա իտի: Իմ տի Բոմա սինաթօսը Սին-
սինաթօս նամ պիր զաթը ալթը այ իչին տիգ-
թաթօր թային էյլէյիպ՝ հիւքիւմէթին խարի-
ճի, տախիլի, մալի, աուլի վէ ասքէրի տա-
լրէլէրինի միւմաիլէյհին զայրի միսալ իտա-
րէ ի մութլադասընա թէվտի էյլէտի: Թայինի
զէմանընտա միւմաիլէյհ հիւքիւմէթ տաղտաղա
սընտան վէ Բոմա, րիճալընըն մուհասէրէ վէ
քիւրսիւ զալղալարընտան օսանմը օլարադ
թայլըր նէհրինին մանսապընա եազըն քէնտի
չիֆթլիյինէ չէքիւմիչ իտի: Սինաթօսըն էլլի-
լէրի հիւքիւմէթին տալէթինի Սինսինաթօսա
կէօթիւրտիւքլէրինտէ՝ օլ պէօյիւք ասքէրի դօ-
մանտան էօքիւք արապասընա պինմիչ չիֆթ
սիւրմէքտէ իտի: Միւլարիլէյհ տալէթինամէյի
օզուլունճա քէնտի զատիմ րազիպլէրինին հա-
սէտ վէ զարաղարընը ասալ Ֆիքրինէ կէթիւրմէ-
տի: Ախլ ը ինթիգամ սըրասը տըր տէմէտի,
տարղընըլդ արամէթի կէօսթէրմէտի, անճադ
«Վաթանըմա խըտմէթ իչին հազըրըմ» տէյէ-
րէք տէրհալ եօլա չըգտը: Բոմայա կէլիպ օր-
տուլը թանգիմ վէ թէնսիգ էյլէյիպ՝ տէրհալ
տիւլմէնէ հիւճմ պիրլէ անլէրի Փէթհ էյլէտիւք-
տէն սօնրա էքիւմ հիւքիւմէթինի Բոմա պօյուլն
տուրուղու ալթընա կէթիւրտի, վէ Ֆիւթիւհաթ
քէմէրլէրի ալթընտան ասքէրի շէրէֆ վէ զաֆէր
իլէ Բոմայա տախիլ օլտու վէ թէքըր Բոմանըն
պիւթիւն ումուրընը թանգիմ վէ թէրթիպ էյլէ-
տիւքտէն սօնրա, 16 կիւն սիւրէն էյամ ը սալ-
թանաթտան սօնրա տիգթաթօր եիւնիւֆօրմա-
սընը չըգարըպ՝ չիֆթլիյինէ քէնտի չիֆթճիլիք
վազիֆէսինէ կէրի տէօնտիւ:

Սինսինաթօս քէնտիսինին կէօզլէր դամաչ-
տըրան օլ շէրէֆ վէ ճէլալը իչինտէ վէ ինթի-
խապ օլունտուղու պու ալթը այ միւտտէթ զար-
ֆընտա տիգթաթօրուղու էվլատտան էվլատա
կէչէր պիր զրալիյէթէ թահվիլ էտէպիլիւր իտի,
եա խազինէ ի տէվլէթտէն պէօյիւք պէօյիւք
սէրվէթ ճէլպ էտէպիլիւր իտի, եա տա էօմրիւ-
նիւն նիհայէթինէ գատար Բոմանըն էն փարլադ
քիւրսիւլէրինտէ եիւքսէք մէմուրիյէթլէր իչ-
ղալ էտէպիլիւր իտի, լաքին քէնտիսին իսթիֆա-
սընը գապուլ էթմէյէրէք՝ տէվամ ը վազիֆէ
էթմէսինի րիճա էտէն րիճալ ը տէվլէթէ վէ իւ-
մէրա ի ասքէրէյէյէ «Պէն անճադ վաթանըմա
խըտմէթ իչին, վաթանըմ թէհլիքտէն խէ-
լաս իչին պու խըտմէթի տէր իւհտէ էյլէտիւք»
ճէվապըլա տէվամ ը մէմուրիյէթտէն իսթին-
քեաֆ էյլէտի: Իչթէ պու պէօյիւք վէ հազիդի

տիգթաթօր պու կիւնիւն տիգթաթօրլարընա
իպրէթ վէ իմթիսալ օլա կէրէք տիր:

ԿԱՐԱՊԵՏ ԳՈՒՆՏԱԳՃԵԱՆ

Հալէպ

«ՀԱՅՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆԻՆ ԲԱՐԵԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆԸՆԱ
ՍԻՏ ՄԷՍԷԼԷԼԷՐ»

Ս. Բարգէն Եպիսկոպոս Սիռն զաղէթասըն-
տա մէզքիւր մէսէլէ իւզէրինէ եազարքէն տէմիչ
տիր:—

«Բարեկարգութիւն պիղիմ քիլիսէյի Յի-
սուս Գրիստոսըն ումումի քիլիսէսի իչինտէ
հըֆիլ էտէճէք մի եօզսա օնտան ալըրաճա՞դ մը:
Մալիւմ Հաւատամքտա Յիսուս Գրիստոսըն քի-
լիսէսի «Պիր, ումումի, առաքելական վէ մու-
գատտէս» (մի, ընդհանրական, առաքելական
եւ սուրբ) թապիլլէրի իլէ թալսիֆ էտիւմիչ
տիր: Հայց. Եկեղեցի պու տէօրթ էվսաֆլէ թա-
րիֆ էտիլէն քիլիսէսին պիր ազասը տըր: Վէ
պու քիլիսէսին ազալարը շարգի վէ զարպի թէս-
միյէ օլունան օլ գատիմ քիլիսէլէր տիր քի ան-
լէր Նիկիւս-Իսթանպուլ Հանգանակընտա (Հա-
ւատամքտա) թէրթիպ օլունմուշ օլան իման իգ-
րարընը գապուլ էտէրլէր: Հայց. Եկեղեցի հէր
կիւն պու Հաւատամք թազրիւր էտէրէք իլան է-
տէր քի քէնտիսի քիլիսէսին օլ իւշ ումումի ժո-
ղովարընտա թէքըր պէ թէքըր թէէքիւմ է-
տիլէն պու Հաւատամք սատըգ տըր վէ քէնտի-
սի պու իման իգրարընը թազրիւր էտէն քիլիսէ-
լէրլէ պէրապէր պիր, ումումի, առաքելական
վէ մուգատտէս օլան քիլիսէսին ազասը տըր:

Պու թարիֆտէն գօլայճա իսթիտլալ էտի-
լպիլիւր քի Փրօթէսթանթ քիլիսէլէր (Անկիւ-
զան քիլիսէ միւսթէսնա օլարադ) պու՝ պիր,
ումումի, առաքելական վէ մուգատտէս քիլիսէ-
տէն տիշարտա գալըրըր, զիրա Փրօթէսթանթ
իսլահ ը մէզհէպի Հաւատամքտա թէրթիպ է-
տիլմիչ օլան իման իգրարընը պիր թարաֆա
գօր, վէ քիլիսանըն սէլահիյէթինի րէտտ էտիպ
անըն եէրինէ Ֆէրտին սէլահիյէթինի կէչիւրտի,
վէ պէօյլէճէ գատիմ քիլիսէսին թարիւս վէ ա-
նանաթընտան ալադասընը քէստի: Վէ պու հիւր
րիյէթին նէթիճէսի չու օլտու քի Փրօթէսթան-
ըլդ պիր չօգ տալլարա վէ յարանուանութիւն-
լէրէ թազսիմ օլտու: Վէ հաթթա Աւետարանըն
մէպտէլէրինտէն նիչէ նօգթալարը Փրօթէս-
թանըլդ տօղրուտան եա տօլայըրտան պիր թա-
րաֆա գօյտու: Մէսէլա պու կիւնիւն Փրօթէս-

Թանթ Աստուածաբանութիւնընտա Գրիստոսուն ուլուհիթի իման իգրարընըն էսասի պիր նօգ-
թասը տէյիլ տիր, տաիմա Գրիստոսըն ինսան-
լըղը թէէքիտ էտիլիր: Պունըն նէթիճէսի օլա-
րագ փրօթսթանլըգ թէտրիճէն միադաւանլը-
ղա մէյլ էտիյօր, եանի Երրորդութիւնը գապուլ
էթմէյիպ՝ եալընըգ Ալլահըն վարլըղընա ինա-
նըյօր:

Էկէր Հայց. Եկեղեցիին իսլահընտա իսլա-
հաթ Հաւատաւքըն էսասընա կիրէրէք թարի-
խի քիլիսէնին իթիգատաթընա աիտ մէսէլէլէրի
բանապաշտ (ազլիյուն) վէ նիւթապաշտ (մատ-
տիյուն) ուսուլունտա թահլիլ էտէճէք օլուրսա,
պունըն նէթիճէսի Հայց. Եկեղեցիին պիր, ու-
մումի, առաքելական վէ մուգատտէս քիլիսէ-
տէն այրլըպ, դարիպլէշմէսի օլաճագ տըր:
Հալ շու քի էրմէնի քիլիսէսինին թարիխի մէվ-
ճուտիյէթիինին վէ տէվամընըն սըրըր վէ գուվ-
վէթի շօլ՝ պիր, ումումի, առաքելական վէ մու-
գատտէս քիլիսէտէ ազալըղընա սատըգ գալմա-
սընտա տըր:»

ՄէթթօթիՊԼԱՐՏԱՆ

Պուէնուս Այրէստէն

«Րահնիւմա»ին մէջ կարդալով Յունաստա-
նի քէմրի մեր հայ ազգին կեանքի վիճակը, վեր
ջին ծայր յուզուեցայ: Մեզմէ շատերն ալ մի-
եւնոյն կեանքը անցուցինք, ինչպէս ես պղտիկ
տարիքէս ի վեր եւ իմ ծնողքս իր երիտասարդ
զաւակներովը:

Բայց այսօր բախտին բերումով Պէյրութէն
ծնողքէս զատուելով իբր նշանուած հոս Պունէնոս
Այրէս եկած եմ, մօտաւորապէս երեք տարի
կ'ըլլայ որ ամուսնացած եմ երիտասարդի մը
հետ (Պ. Փանոս Պօյաճեան) որով ամէն կերպով
բախտաւոր կեանքի մը մէջ կ'զգամ ինքզինքս:
Բայց միեւնոյն ատեն երբէք չեմ մոռնար եւ չը
պիտի մոռնամ մեր սիրելի ազգին խեղճերը, ո-
րոնք մեր եղբայրները եւ քոյրերն են:

Ուստի ընդունեցէք 12 տօլարնոց անարժէք
նուէրս Յունաստանի քէմփի հիւանդներուն հա-
մար որ կը զրկեմ բոլոր սրտանց եւ փափաքով,
կարծելով թէ այս 12 տօլարով ոմանք հիւանդ-
ներ պիտի աղէկնան, եւ ասկէ վերջն ալ ձեռ-
քէս եկածին չափ օգնելու պիտի աշխատիմ խը-
նայելով ալլեւայլ ծախսերէս:

Ամէն բանի կամեցող Տէր Աստուածը ինչ-

պէս որ մեզ ազատեց շատ մը տառապանքնե-
րէն, կ'աղօթեմ եւ կը մաղթեմ որ մեր խեղճ
ազգին սիրելիներն ալ ազատէ իր չարչարանք-
ներէն:

ՍՐԲՈՒՀԻ Բ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Ջահլէտէն

Զահլէ Լիպանանըն մարուֆ եազլըգ եէրի
տիր: Պու սէնէ թաթիլ իչիւն հէր թարաֆտան
օրայա կէլմիշ օլան էհալիտէն նիչէլէր օրատա-
քի Հայ Աւետարանական քիլիսէնին խըտմէթլէ-
րինտէն միւսթէֆիտ օլմուշար տըր: Կէրէք խու-
սուսի մատտէլէր իւղէրինէ իրատ էտիլէն նութգ
լարը կէրէք քիլիսէտէ վէրիլէն դօնսէրի տին-
լէմէյէ չօգ քիմսէլէր կէլմիշ տիր: Զահլէտէ Հայ
Աւետարանականլարըն մանկապարտէզ վէ նա-
խակրթարան մէքթէպլէրինտէ 50 դատար շա-
կիրտ պուլունույօր:

ԿՈՉ ՄԸ

Ամերիկայի Հայրենակցական Միութիւններուն

Հ. Բ. Ը. Միութեան Շրջանային Յանձնա-
ժողովին կողմէ հետեւեալ գրութիւնը ուղղը-
ւած է Ամերիկայի Հայրենակցական կազմակեր-
պութեանց վարչութիւններուն:

Նիւ Եորք, Նոյ. 5, 1928

Սիրելի Հայրենակիցներ,

Միութեանս վերջին Համաժողովին որոշ-
ման համեմատ այն Հայրենակցական կազմակեր-
պութիւնները որ Հայաստանի մէջ առանձին
գիւղ մը կամ քաղաք մը հիմնելու կարող չեն,
պատեհութիւն պիտի ունենան Նուպարաշէնի
մէջ իրենց գիւղին կամ քաղաքին անունով թա-
ղամաս մը կազմելու, պայմանով որ հայթայ-
թեն առնուազն հինգ տան շինութեան ծախքը,
որ է 6250 տոլար:

Յանձնաժողովս ձեր լուրջ ուշադրութեան
կը ներկայացնէ այս խնդիրը, վստահ ըլլալով
որ եթէ ձեր միջոցները ներքին պիտի փափաքիք
մեզի աջակցիլ այս շինարարական ձեռնարկին
մէջ, որով նաեւ ձեր Հայրենի բնակավայրին
քաղցր յիշատակը պիտի յաւերժացնէք Հայաս-
տանի հողին վրայ: Հարկ չկայ ըսելու թէ ձեր
հայրենակից գաղթականները նախընտրաբար
իրաւունք պիտի ունենան բնակելու ձեր ծախ-
քով շինուելիք տուններուն մէջ:

Դրամական յանձնառութիւնները պիտի

վճարուին մինչեւ 1931 Ապրիլ 15, տարեկան հաւասար մասերով, ինչ որ դիւրութիւն կ'ընծայէ պէտք եղած գումարը գոյացնելու:

Ձեր ազգասիրական ազնիւ ջանքերուն կը մաղթենք յաջողութիւն, եւ

Մնամք յարգանք
Ի դիմաց Հ. Բ. Ը. Միւլքեան Ամերիկայի
Շրջ. Յանձնաժողովի
Փոխ-Ատենապետ՝ Կ. Թ. ՓՈԻՇՄԱՆ.
Ատենադպիր՝ Ա. Յ. ԹԻՐԵԱՔԵԱՆ

ՍԻՅԱՍԻ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Մ. Ամերիգամբն եէնի ինթիխապ օլունան ըէխի Մը. Հուվըր ձէնուպի Ամէրիգա միւլէթ վէ հիւքիւմէթլէրինի զիյարէթ էթմէք իւզրէ սէյեհաւթա չըզմը տըր քի մագսէտի պու հիւքիւմէթլէր իլէ սըզը ալագատա օլմագ վէ Ամէրիգանըն թիճարէթ միւնասիպէթինի արթըրմագ տըր: Հուվըր հէր եէրտէ ըէսմի օլարագ մուհապպէթլէ ալզըչլանմագտա տըր:— Մ. Ամէրիգանըն ձէնուպի շարգընտա զարգ օլմուշ օլան Վէսթրիս նամ ինկիլիզ վափօրը մէսէլէսին թէֆթիլ տէվամ էտիյօր: Հիւքիւմէթ 120 գատար ինսանըն թէլէֆ օլմասընտաքի մէսուլարը պուլմագա չալըչլօր: Պու մուամէլէ ինկիլիլէրէ խօշ կէլմէյօր:— Մը. Գուլիճ Ամէրիգատա իշսիլլիյին էօնիւնիւ ալմագ վէ չիֆթիւլէրէ եարտըմ էթմէք իւզրէ պիր միլիարըզ պիր սէրմայէ հազըրլամագա չալըչլօր:— Պիր գաշ հաֆթա էվվէլ Նիւ Եօրթա Սէնթրէլ Փարք հօթէլինտէ գաթլ օլունան Րօտշթայն իսմինտէ զէնկին պիր գումարպազըն գաթիլլէրինի պուլմագա հիւքիւմէթ պիւթիւն գուվվէթի իլէ չալըչլօր: Րօտշթայն գումարտա 300 պին տօլար զայպ էթմիշ իտի: 20 գատար շահիտլէր տինլէնիլտի: Մէքմանըս իսմինտէ պիր քիմսէ գաթիլ գանն օլունուլօր իտի: Լաքին պուլունմայօր իտի: Նոյ. 27տէ Մէքմանըս թէսլիմ օլմուշ տըր:— Ծօրտ ինկիլթէրրատա պիր օթօմօպիլ Ֆապրիգատա աշանագ, պու եօլ իլէ 20 պին ատէմէ իշ վէրէպիլէճէք տիր:— Պիր Ամէրիգալը թէյյարէ մօթօրընըն գուվվէթիինի եիւզտէ օթուզ արթըրմագ իշիւն պիր ալէթ իճատ էթմիշ տիր:— 1927տէ Մ. Ամէրիգատա իմալ էտիլէն սիկալէթլէրին ատէտի 97,000,000,000 օլմուշ տըր: Տէմէք քի տագիպէտէ 185,000 սիկարէթ իսթիմալ օլունմուշ: Պու սէնէնին իլք սէքիլ այ հիւ

սապընտա տագիպէտէ 203,000 սիկարէթ գուլլանըլմըշ տըր: Կէչէն սէնէ սիկարէթ իմալ էտէն ֆէթթըրիլէրտէն իւշիւ իլանա 60,000,000 տօլար սարֆ էթմիշլէր տիր:

Ինկիլիզ գրալը ձօրճ պու կիւնլէրտէ ազըր պիր խասթալըզ կէչիլիյօր: Ոսթալըզ ազ ճիլէրինտէ իլթիհապ իլէ պաշլայըզ՝ սաթլըճանա տօղրու իլէրիլէտի: Ինկիլիզ էհալի սարայըն էթրաֆընտա հէր սաաթ խապէրէ պէքէյօրլար: Պազը մուհիմ վազիֆէլէրէ գրալլէա կիլթմէյէ մէհպուր օլտու: Վէլի ի ահտ Աֆրիգատա նուկանտա թարաֆընտա արսլան վէ ֆիլ ալլամագ իլէ մէշղուլ իտի: Եէրլի գապիլէ ըէիսլէրի ըէսմի հիւրմէթ վէ օյունլար իճրա էտիյօրլար իտի: Վէլիի ահտ կէրի չազըրըտը, չմէնտըֆէր իլէ չափուճագ զըյըտա Տարիւսէլամա կէլիպ օրատան զըրհը իլէ ինկիլթէրրայա կիւսէճէք տիր: Օն կիւնէ գատար եէթիլէճէք տիր:— Հինտիսթան նազըրը Լօրտ Պէրընհէտ իսթիֆա էտիպ՝ թիճարէթ իլէ օղրաշանագ տըր:— Ինկիլթէրրա միւսթէմէքէսինտէն ձէնուպի Ամէրիգատա Կուլայանտա պիր գուշ պիր նէվ ֆիտան կէթիլիպ եուվա եափըյօր իմիշ քի փամուղա պէնզէյօր: Պու ֆիտանը ինկիլթէրրայա կէթիլիպ եէթիլտիրտիլէր վէ չիմտի պիր չօզ Ֆապրիգալար օ փամուղը իշլէյօրլար:— Ձէմպըրլէյն ինկիլթէրրայա տէօնտիլիւնտէ խարիճիյէ նազըրը հալինտէ իւզէրինէ չօզ հիւճմ օլանագ տըր, Ծրանսա իլէ պահրի իթթիֆագ մէսէլէսինտէն տօլայը: Հիւքիւմէթ գաթէն օ իթիլաֆտան վազ կէչմիշ տիր: Ինկիլթէրրատա եուն վէ փամուղ Ֆապրիգալարընըն էվվէլքի գատար իշլէրի եօզ տըր. եիւզտէ 50սի անճագ իշլէյօր իմիշ: Մատէնլէրտէ տախի իշսիլլիք վար տըր: Լօրտ Կրէյ մուհիմ պիր նուլթ իրատ էյլէյիպ, «Ինկիլթէրրա իլէ Ամէրիգա արասընտա ըէգապէթ օլանագ, ինկիլթէրրա անճագ զարուրի միւտաֆատաը իշիւն տօնանմա եափըյօր» տէ միշ տիր:— Մըսըրտա սապըզ մէպուսանըն վաֆտ ազալարը կիլլի իճթիմա էտիյօրլար, 135 մէպուս վէ 63 այան թօփլանմըչլար իսէ տէ հիւքիւմէթ հիշ էհէմմիյէթ վէրմէյօր, անճագ սասիլի սաղլայօր:— Գահրէտէ միլլի ֆըրգա թարաֆընտան պիր նիւմայիշ իճրա օլունմուշ տըր: Պունլար գափիթիլախիօնլարըն լազվընը իսթէյօրլար: Փօլիս միւտախէլէ էյլէտի, սօգագտա չարիւլմագ վուգու պուլմուշ վէ 18 փօլիս եարալանմըշ, 12 ատէմ տէրտէսթ օլունմուշ տըր:

Ֆրանսա փարլամենթինտէ հիւքիւմէթ պիւտճէ միւլպահասէսինտէ էքսէրիյէթ գազանմըչ տըր: Էն զիյատէ օրտուլա օլան մասրաֆ տըր քի Սօսիալիսթէր պունու չօգ կէօրիւլօրլար իտի, լաքին Բատիգալլար հիւքիւմէթ թարաֆընա ըէյ վէրէրէք 190 էքսէրիյէթ օլմուչ տըր: Հիւքիւմէթին իտտասաընճա Ֆրանսա պունտան էքսիք օրտու իլէ գալամադ: — Փարլամենթօտա Ֆրանսանըն Սիւրիա մէնտէյթինտէն վաղ կէչմէսինի թէքլիֆ էտէնլէր օլտու իսէ տէ Փուանգարէ Ֆրանսանըն Սիւրիայը թէք էթմէյէճէյինի պէյան էյլէտի վէ փարլամենթօ 200 ըէյէ գարչը 380 ըէյ իլէ Փուանգարէնին ֆիք ըինի թաստըգ էյլէտի:

Իքալիա մէպունանը գրալըն էմրի իլէ լաղվ օլմուչ տըր, եէնի ինթիսապ Պաշիստ դանուըն իւզրէ եսիքլաճադ տըր: Շէօյլէ քի պիւթիւն ումուր, Պաշիսթ պէօյիւք հիյէթին էլինէ կէչէճէք տիր: — Իթալիա Ֆրանսա իլէ պիր ահտնամէ եսիմադա չալըչըյօր: Իթալիա թոնուղըն պիր գրամընը ալմադ եսիստ օրտաքի 200 պին Իթալիանլարը Իթալիա թէպասաը թանըթմադ իսթէյօր: Այնի զէմանտա Ալամանիատան ալընան Աֆրիգա միւսթէմլէքէլէրինտէն տէ պիր հիսսէ իսթէյօր: — Էտնա տաղընըն հարաքէթի տուրմուչ տըր. զիյան 16 միլիօն տօլար օլտու: Ամէրիգա սինէմալարընտա տաղըն թութուլմասը վէ լավանըն ագարագ էօնիւնէ կէլէն քէօյլէրի վէ չէհրէրի պասմասը օլտուղու կիպի կէօսթէրիլիյօր: Գաթանիա չէհրի պիւսպիւթիւն մահվ օլմուչ տըր: Հիւքիւմէթ տէրհնի իլէ պաշլայլապ եէնի եօլլար վէ պինալար եսիստըրըյօր: — Փալիա հաղըթթլէրի գըղլարըն ձիմնասթիք օյունլարընա իշթիրաքընը մէն էյլէմիլ տիր: — Բօմատա Պաշիսթ հիւքիւմէթին թէլիսիսինին Դինճի սէնէ ի տէվրիյէսի իճրա օլունուպ գրալ վէ Մուսօլինի ասքէրթ պէօյիւք կէչիտէ հաղըր պուլունմուչլար տըր:

Բուսանիատա սէնսիւր գալմըչ տըր: Եէնի հիւքիւմէթ քէօյիւք Փըրգասը էլինտէ տիր: Մանիու զաղէթալարա քեսմիլ հիւրրիյէթ վէրմիլ տիր քի իսթէտիքլէրի կիպի հիւքիւմէթի գըրթիգա էյլէսինլէր: Պուքրէչտէ պիր Գօմիւնիսթ նիւմայիլի ասքէր գուվվէթի իլէ պաստըրըլմըչ տըր: Հիւքիւմէթ էօյլէ գանուլար գօյաճադ քի էճնէպի սէրմայէսի կէլիպ Բուսանիանըն հատտսըգ սէրվէթ մէնպալարընը իլէտէճէք վէ արագի տահա աստալէթլէ թագսիմ օլաճադ տըր: Գարօլըն թախթա կէթիրիլմէսի

իւմիտի գաիլ օլմուչ տըր: Գէօյիւք Փըրգասը տալ իս օնտան եիւզ չէվիւրմիլ տիր:

Մանարիսքանտա գրալ ինթիսապը հալա պիւթմէմիլ տիր: Հիւքիւմէթ վէ էհալի պիր գաչ փարթի տիրլէր: Պիր գըսմը սօն իմիէրաթօրըն օղլու Օթօնը իսթէյօրլար քի 16 եաչընտա տըր, Լիւքսէնպուրկտա մէքթէպտէ տիր: Պիր փարթի իսէ Հապսպուրկ խանէտանընտան փրէնս Ալպրէսթի իսթէյօր քի պու տահա զէնկին վէ տահա զիյատէ թանըլմըչ տըր: Ճիւմհիւրիյէթ թարաֆտարլարը տալի վար տըր: Օթօն եանի իմիէրաթօրիչա Զիթանըն օղլու Փազիր օլուպ, Սիանիա գրալընըն խանէսի իլէ կէչինիյօր: Սիանիա գրալընըն եէկէնի շիմտի Ամէրիգատա սէյեսահաթ էտիյօր, լաքին զայրի ըէսմի պիր հալտէ կէլմիլ օլուպ, հիչ պիր մէրասիմ իճրա էտիլմէյօր: Ատի պիր եօլմու կիպի օրտա պուրտա կէզիյօր: Փրէնս Սիանիա գրալըն իլէ թէլէֆօն իլէ գօնուլմուչ տըր:

Եուկօպլալիա իտարէսի պաշգա չէքլ ալամադ կէօրիւնիլյօր: Օրատա Սըրպ, Խրուաթ, Սլաւ, Պօչնադ, Գարատաղըն ճինսլէր վար տըր, քի պունլար լիսան, տին վէ թալիմ ու թէրպիլիէճէ պիրպիրինտէն էպիյի Փարզըլ տըրլար: Շիմտի ճիւմլէսի Պէլլրատ մէքէզինտէն իտարէ օլուրլար իտի: Շիմտի պէչ գըսմա թագսիմ օլունուպ հէր պիրինէ մահալլի իտարէ վէ փարլամենթ վէրիլէճէք տիր: Ամէրիգատա օլտուղու կիպի էյալէթլէր մահալլի իտարէյէ մալիք օլաճադ վէ ճիւմլէսի պիրլէքտէ Սըրպ գրալըն հիւքիւք ալթընտա պիր հիւքիւմէթ թէչքիլ էտէճէք տիր: Օրտու, փօթա ումուրը, խարիճիյէ Պէլլրատտան իտարէ օլաճադ տըր:

Եուսանիսքան իլէ Թիւրքիա արասընտա պաշլամըչ օլան իթիւլաֆ միւզաքէրէսի գաթ օլունտու: Վէնիգէլօսըն էնգարէյէ կիթմէք թէչէպպիւսիւ սուլա տիւչտիւ, Եունանլար իլէ Թիւրքլէրին ույուչաճաղը էպիյի կիւճ կէօրիւլիլյօր: Պիր պուչուգ միլիօն Բուս վաթանընտան, էվինտէն գօվուլմուչ, քէղա 350 պին Թիւրք տալի Թրակիատան թարտ օլունմուչ տըր: Թիւրք զաղէթալարը Բուսլարըն կէրիտէ գալան Թիւրքլէրէ գուլմ էթտիլինի կաղըյօր: Իթալիա սէֆիրի իթիլաֆա չալըչըյօր իսէ տէ շիմտիլէք միւմքին օլմայօր: Ասըլ մէսէլէլէր մալի զապթ օլունան Բուսլարա թագմինաթ վէր մէք, Սթանսօլտաքի Բուսլարըն հուգուգը մէսէլէլէրի տիր: — Եունան հիւքիւմէթի 50 միլիօն տօլար իսթիւքարադ էտիպ՝ մուհաճիրլէրի եէր-

լէշտիրմէք թէչէպղիւսիւնտէ տիր: Պու փարա
իլէ պիր չօգ պաթազլըզլար գուրուտուլուպ է-
հալիյէ եէր վէ արազի աշըլաճադ տըր: Վէնի-
զէլօս պիւթիւն գուվլէթի իլէ չալըջօր քի Եու
նանիսթանըն մալիյէսինի էյի պիր հալա եէթիշ
տիրսին: Թիւրքիայա թէքլիֆ էտիյօր քի
պահրիյէ գուվլէթիւն պիր անլայըչա կէլիպ
թահտիտ էյլէսինլէր՝ Թիւրքլէր գապուլ էթմէ-
յօր: Եունանլար եէնի պիր զըրհլը տահա եափ-
տըրմըլար տըր:

Պուլղարիսթան փէք թէհլիքէլի պիր գէման
կէչերիյօր: Տարիլի մուհարէպէ օլմագ թէհլիքէ
սի վար տըր: Մէսէլէ Մաքէտօնիա իչիւն տըր:
Մաքէտօնիա, Սըրպ, Եունան վէ Պուլղարիա ա-
րասընտա թագսիմ օլունտու: Մաքէտօնիա շը-
լար էքսէրի Պուլղար ճինսինտէն տիրլէր: Պուն-
լար 400 պին գատար Պուլղարիսթանա դաշտը-
լար վէ կէրիտէ գալան միլլէթտաշարընըն
Սըրպ վէ Եունան թագեիգի ալթընտա գալմասը-
նա րազի տէյիլլէր: Պունլար չէթէլէր թէչքիլ է-
տիպ տաիմա օ թարաֆլարա հիւճմ էտէրլէր վէ
գարըջըզլըզ չըգարըրլար: Մաքէտօնիանըն
միւսթագիլ օլմասընը իտտիա էտէրլէր: Սօն
վագթլարտա պու իսեան գօմիթէսի իքիյէ այ-
րըլտը. պիր գըսմը Փրօթօփօփօթ րիասէթի ալ-
թընտա «իսթիգլալտան վագ կէչիպ մահալլի ի-
տարէ իսթէմէլի իպ» մէսլէքինի թութտուլար:
Միսաէլօֆ փարթիսի իսէ իսթիգլալ թարաֆ-
տարը գալտը վէ Փրօթօփօփօթը Մաքէտօնիա
տավասընա խաին տէյու էօլտիւրտիլէր: Մի-
խաէլօֆ Փէթրիճ շէհրինի գապթ էտիպ՝ աշըգ-
տան իսեան պայրաղը գալտըրտը: Հիւքիւմէթ
ըլթիմաթօմ վէրտի քի թէսլիմ օլտուն, լաքին
րէտտ էյլէտի: Հիւքիւմէթ օրտու եօլլամաղա
գարար վէրտի, լաքին գապինէտէ պազը նա-
զըրլար տա Միսաէլօֆ թարաֆտարը տըրլար:
Վազիյէթ զայէթ նազիք տիր: Էվրօփա Պալ-
գանլարտաքի թէհլիքէյի կէօրիւպ Ֆրանսա վէ
ինկիլիթէրա պիրլիքտէ նօթա վէրտիլէր քի պու
գարըջըզլըզն էօնիւ ալընսըն: Պուլղարիսթան
տա տաիլիլ հարպ պաշար իսէ նէթիճէսի վէ-
սիմ օլապիլիլ:

Թրօցֆի՝ Սթալինէ, Էանի չիմտիքի Բուս ի-
տարէսինէ գարըջ պիր քիթապ եազմըշ, լաքին
հիւքիւմէթ պուլուպ ճիւմլէ նուսիլէլէրի եազ-
մըշ տըր: Պիր նուսիլէ Պէրլինէ գաշըրըմըշ
տըր: Ուգրանիատապըրաթըն իլէրի կիթմէ-
սի իչիւն 60 միլիօն տօլար սարֆ էտիլէճէք տիր:
Բուսիանըն պիւսմէսի 600 միլիօն տօլար իմիշ:

Ալամանիա իլէ Բուսիա արասընտա եէնի պիր
թիճարէթ ահտնամէսի եափըլաճագ տըր:—
Բուսիա իլէ Ամէրիգա վէ Ալամանիա էն չօգ թի-
ճարէթ էտիյօր: Ինկիլիթէրա կէրի գալըյօր:—
Ֆրանսա, Լէհիսթան վէ Բուսիա Բուսիայա
գարըջ պիր իթթիֆագ թէչքիլ էյլէտիլի սէօյ-
լէնիյօր: Կէօյա քի ճիւմլէ սիւհալար պիր գը-
յան վէ էօլչիւտէ եափըլմըշ իմիշ: Լէհիստան
պունու ինքեար էտիյօր:

Թիւրքիա իլէ Սիւրիա արասընտա հուտուտ
մէսլէլէսի հալա հալլ օլունմամըշ տըր: Թիւրք
զազէթալարը հուտուտա եազըն էչդիյանըն
տէրհալ Սիւրիայա գաշտըղընը եազըյօրլար:—
Անատօլուտա Էվրօփա ուսուլընտա քէօյլէր եա-
փըլաճագ տըր: Հիւքիւմէթ Ալամանիատան
միւսէնտիսլէր կէթիլիլէր քի օ քէօյլէրի եափ-
սըլար: Պունտան մատա, Էվրօփատան պազը
չիֆթիլէր կէթիլիլիպ Անատօլուտա իսքեան
էտիլէճէք իմիշ: Թիւրքիանըն էն պէօյիւք կիւճ-
լիւյիւ փարա եօզլուղու տըր վէ իսթիգլալ է-
տէմէյօր:— Թիւրքլէր Ուրբաթ եէրինէ Կիրակիյի
թութաճագլար, պու պապտէ եէնի գանուն եա-
փըլաճագ տըր:— Սթանպօլտա 16 թիւրք փօ-
լիս Ինկիլիզմէ էօյրէնիյօր քի սէյեհալարը կէզ-
տիրսինլէր:— Նոյ. իպթիտասընտա էնգարէ
մէճլիսի աշըլտը վէ Մըսթաֆա Բէմալ իքի սա-
աթ սիւրէն պիր նութգ իրատ էյլէտի: Նութ-
գընտա Թիւրքիատա եափըլան իսլահաթտան վէ
Աճէմ, Աֆղան իլէ օլտն իթթիֆագտան հէմ Էվ-
րօփա իլէ հիւսնիւ ալազատան պահա էտիպ՝ կէ-
լէճէք Մայիս ալընա գատար Թիւրք եազըլա-
րը պիւսպիւթիւն Լաթին օլաճաղընը պիւտիլի-
յօր: Դեկտ. 1տէ ճիւմլէ զազէթալար Լաթին հու
րուֆաթլա նէշը էտիլմէյէ պաշանըմըշ տըր:
— Սթանպօլտա Թիւրք Եունան մահէմէսի՝
մալլէրի գապթ օլունմուշ օլան պիր Բուսըն մալ
լէրինին իատէսինէ գարար վէրմիշ տիր: Հէր
Էվրօփա տէօվլէթինէ աիտ պիր մահէմէ վար
տըր քի ագանըն պիրի Թիւրք օլ պիրի օ միլլէթ-
տէն րէիս իսէ պիթարաֆ տըր: Պիր Պէլճիգալը
միւսէնտիս Էրզրում վիլայէթինտէ կազ եազը
մատէնլէրի պուլմուշ տըր:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԽԱՊԵՐԼԷՐ

Ամէրիգա ազգային Ժողովը Երուսաղէմտէն
իքի թալէպէ իսթէմիլլէր քի Ամէրիգայա կէլիպ
իւմ ի իւհալ թալիմի ալըպ իլէրիտէ րուհպան
օլտուն: Պուրատաքի Գահանալարա տաիլի թէն-

պի՛հ օլունմուշ տըր քի էթրաֆ ճէմաաթը զիյա-
րէթ էյլէսինլէր:— Երուսաղէմ վանքընա ախտ
օլան վէ Կարկուր վէրասէսի թարաֆընտան տա-
վա էտիլէն պիր արսա տավասը 30 սէնէտէն պէ-
րու տէվամ էտիյօր խտի: Էնճամ տավա Լօնտը-
րայա նազլ օլունտու վէ օրատա միլլէթին լէ-
հինէ տավա գաղանըմը տըր:— Բարկէն Եպիս
կոպոս Կիլիկիա Կաթողիկոսը եանընտա մուա-
վին հալինտէ թային օլունմուշ տըր: Պիւթին
Սիւրիա Հայըղը Կիլիկիա Կաթողիկոսըղընա
թապի օլաճազ վէ Երուսաղէմ վանքընա ախտ
էմլաք տախի Կաթողիկոսըղա թէրք օլունա-
ճազ տըր:— Համարձուման փարիզ Դպրոցա-
սէրինէ 20 պին Ֆրանզ հէտիյէ էյլէմիշ տիր:—
Պուքրէշտէ պուլունան Բօտօսթօ Հայլարը Պուլ-
ղարիսթան զէլլէլէսի զէրարտիտէլէրինէ 62,000
լէյ Եօլլամը տըրլար:— Թիւրքմէնիսթանտա
Տիգրան Օհանեան իամինտէ պիր Հայ շմէնտը-
ֆէրլէրի գազա էանաընտա տէրհալ տուրտուր-
մազ իշլին պիր ալէթ իճատ էթմիշ տիր վէ չօգ
թագտիր օլունույօր:— Պուէնէս Այրէստէ 7000
Հայ վար իմիշ: Պէրղամալը վէ Սաշիկեան իս-
մինտէ իքի թիւճճարլար օ գաղութա չօգ եար-
տըմ էտիյօրլար:— Պէսարապիտա Գիշնէվտէ
ազգային պիր միւլը վար իմիշ քի իրատը օրա
մէքթէպ վէ քիլիսէսինէ սարֆ օլուր վէ էյմիա-
ծին խտարէսինտէ իմիշ: Բումէն հիւքիւմէթի
պու միւլքիւ էճնէպի վանքընըն տէյու գապթ
էյլէմիշ: Միւլլէրտէ պիր Եհնուտի քիրաճը վար
իմիշ քի 100 պին լէյ իրատ ալըպ հիւքիւմէթի
5000 վէրիյօր իմիշ: Միւլքիւն շիմտիքի գըլմէ-
թի 300 միլիօն լէյէ չըգմը: Շիմտի միլլէթ
թարաֆընտան հաճ էտիլիպ՝ Պուքրէշտէ տա-
վա էտիլիյօր: Ավօգաթլար պու միւլք օրանըն
քիւմինէ վազֆ տըր վէ զայրի նիզամի գապթ օլ-
մուշ տէյօրլար:— Հայաստանըն մաւրաֆ պիւտ
ճէսի 18 միլիօն իմիշ. 4 միլիօն բուպլի թալիմ
ու թէրպիյէ, 8 միլիօնը իգթիսատա, 6 միլիօնը
կէօնա կէօն մասրաֆլարա իմիշ:— Հայաստան-
տա կէչէն սէնէ 120 պին բուպլի իլէ իքի մէքթէպ
եափըմը, 300 պին բուպլի իլէ 130 օտալը պէօ-
յիւք պիր պինա եափըմը տըր: Պունտան մա-
տա Դարաքիլիսէտէ 115 պին բուպլի իլէ պիր
կէօգ խասթախանէսի եափըմը տըր: Երեւան-
տան Թիֆլիսէ թէլէֆօն խաթթլարը գօնուլմուշ
տըր:— Վեր. Մ. Կ. Փափազեան պու պիր իքի
հաֆթա զարֆընտա Գօնէթիքըթ վէ Մէսէչու-
սէց էյալէթլէրինտէքի Հայ Աւետարանական քի
լիսէլէրի զիյարէթ էտէճէք տիր:— Նոյ. 25տէ

Փիլատէլֆիանըն Հայ Ժողովական քիլիսէ պի-
նասընըն թախսիս խըտմէթի փէք մութանթան
պիր սուրէթտէ իճրա էտիլմիշ տիր: Թախսիս
վազընը Վեր. Փափազեան իրատ էյլէմիշ տիր:—
Երեւանիսթանտա Գօգինտա պուլունան Հայ
Աւետարանականյար պիր մէքթէպ պինասըն ին-
չասընա թէչէպպիւս էյլէմիշլէր տիր:— Պէչ-
րութտան եազըլըյօր, «Էհալի պուրատան հէր
հաֆթա ազըն ազըն կիտիյօր: Հալէպտէն տա-
խի չօգ կէլիյօրլար: Ճէն. Ամէրիգայա հիճրէթ
կիւն պէ կիւն արթըյօր: Պու էօնիւմիւզտէքի
զըչ իշլին չօգ գօրգույօրը: Իշիլլիք արթը-
յօր, Տօգթօրլարըն ռաիօրընա կէօրէ վէրէմ
խասթալըլը չօգ արթմը տըր: Սասթախանէ-
միլտէ եէր գալմամը տըր: Պու կիւն սալթ
Քէմփի մէքթէպլէրմիլտէ 500 գատար շակիրտ
վար: Նիշէ կէլիլէրի տէ կէրի կէօնտէրիյօրը,
փարա Եօգ:»

1929ՏԱ ԲԱՀՆԻԻՄԱ

Դարեյունըմը պամէսէրէթ իլան էտէր
իզ քի Բահնիւմանըն մալիյէսինէ նազարէթ էթ-
մէք իւզրէ պիր գօմիթէ թէչէքքիւլ էթմիշ օլուպ
անլէր Բահնիւմանըն 1929տա նէշրինի թէչմին
էտէճէքլէր տէյու կէօրիւնիւյօր: Իմտի ապօնէ
միւտտէթլէրի 1928ին Դեկտեմբերինտէ խիթամ
պուլանլարըն քէնտի ապօնէ պէտէլլէրի օլան 3
տօլարը իլք Փուրսաթլա պիզէ իրսալ էթմէլէրի
թէմէննի էտիլիւր:

Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Մ Ի Ի Ն Տ Ե Ր Ի Հ Ա Թ

ՊէնՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍ.—

Կէօրիւմէգի Կէօրմէֆ

Ճիհանըն Մէրֆէգի

Միւթալէալար

Տաղլար Արասընտա Եօլ

ՕՍԱՆՆԱ Ս. ԱՔԷԼԵԱՆ

Տամարլարըն Մէրթիշմէսի

ՏՕԳ. Ա. ՆԱԳԻԱՇԵԱՆ

Միս Ֆրիյուրըն ԽԱԶԵՐ Յ. ԹԻԻԹԻԻՆՃԵԱՆ

Թիւյարէ

Յ. Յ. ՄԱՐՏՕԵԱՆ

Չարիզ Գըրթիս

Տիւնեանըն Էն Անգիպ Տիգրաթօրը

«Հայց. Եկեղեցիներն Բարեկարգութիւնընա

ախտ Մէսէլէլէր»